

magyar **mk** közoktatás 6-7.

ROMÁNIAI MAGYAR
OKTATÁSI FIGYELŐ

PEDAGÓGUSOK
HAVILAPJA

2022
JÚNIUS-JÚLIUS

„A mindennapjainkban, saját bőrünkön tapasztalhatjuk, hogy szinte minden szakma hiányzik a munkaerőpiacról. Az okok, amik ide vezettek, nagyon összetettek. Ám az is tény, hogy a szülők sok esetben nem gondolják, hogy gyerekeik alkalomadtán egy szakmát kitanulva sokkal jobban teljesíthetnének, jobban meg tudnák valósítani önmagukat, mint az elméleti oktatásban eltöltött időt követően.”

TARTALOM

8. láthatár

Élményalapú
könyvvásárt szerveztek
Sepsiszentgyörgyön

10. láthatár

Iskolaelhagyást megelőző
programban a lapádi
és szilágysomlyói iskola is –
Kerekes Edit írása

14. tanterem

Németül is érdemes tudni,
nem csak angolul –
Moldován Zenkő írása

18. tanterem

Csíkszenttamási diákok
montreali díjai –
Biró István írása

19. tanterem

Versengés helyett élmény:
a IV. Erdélyi Könyvfaló
Olvasójáték

22. szülői szemmel

Vég és kezdet között,
közhelyesen –
Bartha Réka írása

23. hivatalos

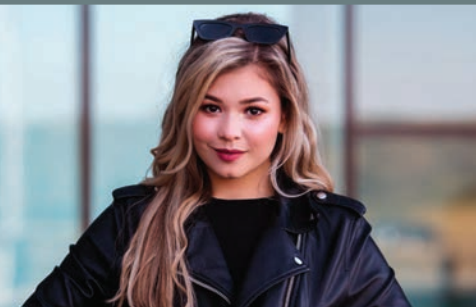
20. magánterület

Varrógép nyáron –
László Noémi írása

4.

diákszemmel

Ha valamit tényleg szeretnénk,
sikerülhet –
Lőrincz Anna írása

16.

tanterem

Sportszerűség, bajtársias verseny
a X. Napsugár Öttusa Bajnokságon –
Deák Szidónia írása

21.

tanterem

Temesvári csapat nyerte
a Bölcs Diákok döntőjét

12.

Búcsú az iskolaévektől:
ballagás a kolozsvári Apáczai Líceumban

FOTÓ: MAKKAIMÁRK

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel
• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport
• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok
• magánterület • térkép

Olvassa
a Magyar Közoktatást!
www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2021–2022-es tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni. Arról is írhatnak, miként befolyásolta és befolyásolja a járványhelyzet a tanítás, tanulás folyamatát.

A Communitas Alapítvány által kiadott, immár tizenegy éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?
- Mi a legszebb és mi a legnehezebb a pedagógusi hivatásban?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro e-mail-címre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

www.facebook.com/magyarkozoktatas

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Kőnczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24
e-mail: mko@communitas.ro
Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

A jó szakember aranyat ér, még sincsen elég

A jó szakember aranyat ér, megfelelő mestert találni pedig szinte lehetetlen. A szakoktatás fontosságáról beszélgettünk Gindele Imrével, a nagykárolyi Simion Bărnuțiu Szakközépiskola igazgatójával.

– Közismert, hogy sokkal kevesebb a szakmunkás ebben az országban, mint amennyire szükség lenne. A nagykárolyi Simion Bărnuțiu Szakközépiskola milyen törekvésekkel kívánja enyhíteni fennálló szakemberhiányt?

– A nyolcvanas években legalább négy vagy ötször annyi gyerek volt Nagykárolyban, mint amennyi manapság iskolába jár, mégis akkoriban csupán négy elméleti középiskolai osztály indult összesen minden évben, román és magyar tannyelven egy reál és egy humán profilú. Ma gyereklétszámmal küzd minden iskola, mégis hat elméleti osztály indul két középiskolában minden ősszel. Nagyon fontos lenne megértenie mindenkinek, hogy nem csak

Nagyon fontos lenne megértenie mindenkinek, hogy nem csak egyetemi diplomával lehet boldogulni az életben. Mi történik, ha a tizenkettedik elvégzését követően a fiatalnak nem sikerül az érettségije, nem tud egyetemre felvételizni?

egyetemi diplomával lehet boldogulni az életben. Mi történik, ha a tizenkettedik elvégzését követően a fiatalnak nem sikerül az érettségije, nem tud egyetemre felvételizni? Napszámos nem lehet belőle, szakma pedig nincsen a kezében. Erre a lehetetlen helyzetre kínál megoldást a szakoktatás.

A mindennapjainkban saját bőrünkön tapasztalhatjuk, hogy szinte minden szakma hiányzik a munkaerőpiacról. Az okok, amik idevezettek, nagyon összetettek. Ám az is tény, hogy a szülők sok esetben nem gondolják, hogy gyerekeik alkalomadtán

FOTÓK • VÉGH BALÁZS

A nagykárolyi szakiskolában rendszeresen tartanak nyílt napokat, a környékbeli általános iskolák végzős diákjait végigvezetik a műhelyekben

egy szakmát kitanulva sokkal jobban teljesíthetnének, jobban meg tudnák valósítani önmagukat, mint az elméleti oktatásban eltöltött időt követően. Érdemes lenne követni a német oktatási rendszer példáját, ahol két-három évente iskolapszichológus szakember teszteli a gyerekeket. A szülőkkel való folyamatos egyeztetés alapján a nebulókat abba az irányba terelgeti, amely területen a legjobban tudnak majd teljesíteni felnőttként. Nálunk erre a módszerre nem vagy csak nagyon kis mértékben találunk példát. Egyelőre a mi tanulóink esetében ezt a szerepet a szülőknak, a családnak kell felvállalnia, így találva meg a leoptimálisabb pályát a gyerekek számára.

Iskolánkban mintegy tíz éve már a német minta szerinti duális rendszerben folyik az oktatás, így értetve meg mindenkivel, mennyire nagy szükség van a jól

képzett szakemberekre. Igyekszünk minél több lehetőséget biztosítani a tanulni vágyóknak magyar és román nyelven egyaránt. Fontos hangsúlyozni, hogy olyan mesterségek számára indítunk osztályokat, amelyeket jól képzett szakemberek tanítanak. Kollégáimmal a beiskolázási terv készítésekor nemcsak azt a szempontot vesszük alapul, hogy mennyire piac-képes, eladható az illető szakma, hanem hatványozottan odafigyelünk arra is, hogy garantálni tudjuk a szakképzés minőségét, amelyet megfelelő mérnökökkel és mesterekkel tudunk megvalósítani. Továbbá az is nagyon fontos, hogy a végzősök a tanult szakmájukban el tudjanak helyezkedni a környéken.

– Milyen tapasztalatokkal rendelkeznek a pályakezdő fiatalok munkába állását illetően?

– Az utóbbi évek tapasztalata azt mutatja, a szakképzésben részt vevő diákok nagyon nagy hányada diplomaszerzés után azonnal munkába is állt annál a vállalatnál, amelynél a duális képzés során a gyakorlati óráit töltötte. Ez több szempontból is nagyon jó, hiszen a fiatalok számára stressz- és zökkenőmentesen valósul meg az iskolapad és a munkapad közötti átmenet, illetve a képzésben részt vevő cégek saját maguk munkaerejét nevelik ki, így a munkaközeg sem idegen, és a munkás személye sem ismeretlen a munkakezdés pillanatában. Szinte a munkahelyen nő fel az illető gyerek, és viszonylag fiatalon

tagozatos szaklíceumi osztályba lehet iratkozni. Azt gondolom, amennyiben a diákok komolyan veszik a kiválasztott irányt, tizenhét-tizennyolc éves korukig meg tudják tanulni az illető szakmát.

– *Miben különbözik a duális képzés a klasszikus szakiskolai oktatástól?*

– A duális oktatási rendszer egyik vitathatatlan előnye, hogy a diák nem az iskolapadban, elméleti síkos tanulja meg a számára szimpatikus szakmát, hanem a kihelyezett partnercégek telephelyein. Ez nemcsak azért jó, mert a helyszínen látja és tapasztalja meg, hogy tulajdonképpen mi is történik a munkafolyamat

amelynek az iskolai műhely biztosít teret. Emellett a tanév folyamán öthetes összefüggő gyakorlati képzésben tanulnak, amely során már a partnercégek telephelyein lesik el a szakma csínját-bínját. Tizedikben ez a szám értelemszerűen nő, akkor már heti két alkalommal van gyakorlati órájuk, amely kétnapos műhelygyakorlatot jelent, továbbá három napon át szakelméleti és elméleti órákat látogatnak a tanintézmény falain belül. Akkor mérnök tanárok tanítják őket például anyagismeretre. Az összefüggő, cégeknél eltöltött gyakorlatok száma ebben az esetben tízhetesre bővül. A végzős

Gindele Imre: a szakképzésben részt vevő diákok nagyon nagy hányada diplomaszerzés után azonnal munkába is állt

kezdi el a szakmunkások életét, így saját magának és a munkaadójának is nagyon sok ideig tud hasznot termelni. Tanintézményünk olyan, hagyományosnak mondható szakmákra készíti fel a tanulásra éhes tinédzsereket, mint a mezőgépész, autószerelő, kárpitos, varrónő, illetve a lányok számára újabban a bolti eladó szak is elérhetővé vált. Egyébként a lányok esetében valamiért nehezebb megfelelő szakmunkát találni. Igyekszünk ezt a társadalomban korábban keletkezett űrt is betölteni, hiszen nagyon jó női szakemberek vannak már a munkaerőpiacon. Emellett a megszokott mechanikai szakmáink az ősszel kezdődő tanévtől továbbra is elindulnak, így lehet majd lakatosnak, CNC-gépkészlőnek, hegesztőnek, valamint asztalosnak tanulni iskolánkban. A szakiskolai speciális képzés során festő-, mázoló-, tapétázóképzés indul, illetve három, esti

során, hanem a legmodernebb technikai felszereléseken, a legújabb típusú eszközökön gyakorolhat. Nem kell elhallgatni, hogy a romániai tanügyi feltételek nem tudják biztosítani a legkorszerűbb műszaki berendezéseket a tanműhelyek részére. Utópia lenne azt gondolni, hogy az iskolában be tudnánk szerelni a legújabb vívmányoknak megfelelő autószerelő műhelyt, hisz erre nincsen anyagi fedezet. Viszont azok a cégek, akik ebből élnek, csak akkor képesek eredményesek lenni a piacon, ha beruháznak a legutolsó generációs eszközökbe. Mivel ott adott minden körülmény, ezért kell a diákokat a műhelyekbe vinni tanulni, és nem a gépeket hozni az iskolába.

A beiskolázási tervek szerint a szakmunkásképző hároméves. Kilencedik osztályban a tanulók kétórás műhelygyakorlaton vesznek részt, ez az úgynevezett szakmába való bevezetési időszak,

Végzőseink a partnercégek telephelyein, a megjelent bizottság előtt vizsgáznak a szakjuknak megfelelő gyakorlati feladatokból. A diplomamunkájukat a szaktanár, a gyakorlatvezető mesterek és a tanfelügyelőség megbízottja is jóváhagyja.

évfolyamnak hetente háromnapos műhelygyakorlaton kell részt vennie, illetve tizenegy hetet tölt összefüggően a cégeknél. A képzési ciklus végére az a cél, hogy az oktatás hetven százalékát tegye ki a gyakorlati képzés, és a diák önállóan tudjon dolgozni az illető munkaterületen. A partnercégek alkalmazottai közül kerülnek ki azok a mesterek, akik a szakképzésben irányítják a diákok tanulási folyamatát, közben tartják a szakmai fejlődésüket. A szóban forgó mentorok mellett az iskola is biztosít pedagógust, mestert, aki szintén elkíséri a diákokat a partnercégekhez. Azokban az esetekben, ahol a teljes osztály nem tud egyszerre jelen lenni a cég telephelyén, mert például fizikailag lehetetlen egy műhelybe összesűfolni a nagyobb létszámú csoportot, ott az iskolai mester sorra meglátogatja a képzésben részt vevő egységeket. Az adott cég szakembere folyamatosan felügyeli az ott tanuló diákok munkáját.

– *Hogyan csábítható a diák a szakiskolába?*

– Rendszeresen tartunk nyílt napokat, amelyek alkalmával a helyi és környékbeli általános iskolák végzős diákjait szervezett formában végigvezetjük az intézményünkben, a műhelyekben és a nagyobb partnercégek telephelyein is. Emellett képviselőink sorban meglátogatják a környék tanintézményeit, és szóba állnak a végzősökkel, kedvet csinálnak számukra az iskolalátogatáshoz. Tizenkét-tizennégy diákos szakosztályokat indítunk minden ősszel, így valamennyi végzősnek lesz lehetősége a környéken elhelyezkedni. A ki-

Akik a szakmunkásképző elvégeztével, szakdiplomával a kezükben mégis tovább kívánnak tanulni, számukra folyamatosan nyitva áll az iskola kapuja, ugyanis tizenegyedik után akár nappali tagozatos, szaklíceumi osztályba, akár esti továbbképzésre is beiratkozhatnak.

sebb létszámú csoportokkal több szakot vagyunk képesek lefedni. A meghirdetett osztályok létszáma minden esetben be is szokott telni.

Akik a szakmunkásképző elvégeztével, szakdiplomával a kezükben mégis tovább kívánnak tanulni, számukra folyamatosan nyitva áll az iskola kapuja, ugyanis tizenegyedik után akár nappali tagozatos, szaklíceumi osztályba, akár esti továbbképzésre is beiratkozhatnak. A kétéves képzést követően megszerezhetik az érettségi diplomát, amely után akár egyetemre is mehetnek, illetve posztlíceumi osztályok is működnek az iskolában. Fontos viszont elmondani, hogy a megszerzett középiskolai oklevél mellett a diákoknak szakképesítése is lesz: szakma lesz a kezükben, ahogy régebb mondták. Többen szoktak is élni ezzel a lehetőséggel. A német mintához visszatérve el kell mondanom, hogy az ott dolgozó mérnökök nagy hányada ebben a rendszerben tanult, így a legapróbb részletekig ismeri a szakmáját.

A készülő tanügyi törvénybe már egyikeznek beépíteni azt a szabályozási

keretet, amely lehetővé tenné, hogy azokkal a szakiskolát végzett fiatalokkal, akik tovább szeretnének tanulni, indíthassanak külön szaklíceumi osztályokat. Egyelőre csak a már meglévő osztályokba iratkozhatnak be ők, külön évfolyamot még nem alkothatnak. Úgy vélem, ez lenne a legmegfelelőbb alapképzés a jövő mérnökgenerációja számára.

A messzebről érkező diákokat tízszobás, teljesen felújított kollégium várja, amely házias ízekkel kényezteti a bentlakókat. Idén még havi 250 lejbe kerül a gyerekek lakhatása és napi háromszori étkeztetése. Ebből két alkalommal meleg étel kerül az asztalukra. Egyébként a bentlakást nemrég újítottuk fel, a munkában pedig nagy segítségünkre voltak az iskolával kapcsolatban álló partnercégek, illetve a helyi polgármesteri hivatal is. Sok ingázó diákunk van, jó idő esetén többen a közeli falvakból kerékpárral jönnek, de vannak szép számban bentlakók is. Az állam támogatja anyagilag az ingázást.

Az is motiváló lehet a diákok számára, hogy a román állam a szakmunkásképzőben tanuló diákok számára 200 lej ösztöndíjat folyósít, a duális képzésben részesülők pedig a partnercégektől is kapnak még ugyanennyi támogatást havonta. Természetesen ennek a kevesebb mint tíz igazolatlan hiányzás és a jó tanulmányi eredmény is a feltétele. Általában a szaktantárgyak a döntők ebben.

Szerencsére a járványhelyzetet követően minden visszatért az eredeti állapotba. Végzőseink a partnercégek telephelyein, a megjelent bizottság előtt vizsgáznak a szakjuknak megfelelő gyakorlati feladatokból. A diplomamunkájukat a szaktanár, a gyakorlatvezető mesterek és a tanfelügyelőség megbízottja is jóváhagyja. A szakmát online formában lehetetlen elsajátítani. A szakoktatást talán még jobban hátráltatta ez a pandémiás időszak, hiszen a képernyők előtt ülve képtelenség gyakorlati képzéseket tartani. Szántani szimulátorral nem olyan, mint a földön dolgozva. Továbbá a cégek sem fogadhatták a tanulókat, mert a szigorú szabályok miatt nekik is minimálisra kellett csökkenteniük az emberek közötti érintkezést.

– *Miért lehet ma vonzó például a traktorista szakma?*

– Ha ma az átlagember a traktoristára vagy bármilyen egyéb mezőgépvezetőre gondol, akkor sokaknak azonnal az a klasszikus kép ugrik be, amelyen egy olajos kezű, munkásruhába öltözött alak fekszik valamilyen nagy gép alatt, és szerel. Ma már nem így van ez, teljesen megváltozott minden. Már vannak olyan aratógépek, kombájnok, amelyek kezelése mérnöki kompetenciákat igényel. Ezek hihetetlen pontosan dolgoznak, számítógépes vezérléssel, műholdas összeköttetéssel rendelkeznek. A learatott magból mintát vesz-

Az is motiváló lehet a diákok számára, hogy a román állam a szakmunkásképzőben tanuló diákok számára 200 lej ösztöndíjat folyósít, a duális képzésben részesülők pedig a partnercégektől is kapnak még ugyanennyi támogatást havonta.

nek, és a kapott adatokat felírják egy hordozóra vagy továbbítják egy központi szerverbe, és ezek nyomán a következő vetésforgóban már be lehet állítani a kellő tápanyagutánpótlást és területspecifikusan lehet gazdálkodni. A vezetőfülkében légkondicionált levegő, pormentes környezet, akár tetszőlegesen választott zene is segíti a kényelmesebb munkavégzést. A gépkezelő, a kiszolgáló személyzet már nem karbantartó is egyben, mint anno. Természetesen, mint minden, amit komolyan igénybe vesznek, ezek az eszközök is elromlanak, igénylik a javítást, különösen a nagyfokú kihasználtságuk miatt, de erre van szakképzett ember, hitelesített szerviz. A fizetés is komoly mértékű ebben a szakmában, de az is igaz, hogy a pénzért meg kell dolgozni: szezonban a gépek éjjel-nappal kinn vannak a földeken, csak az embert váltják rajtuk.

VÉGH BALÁZS

meki1982@yahoo.co.uk

Ha valamit tényleg szeretnénk, sikerülhet

Butyka Adrienn a sepsiszentgyörgyi Plugor Sándor Művészeti Líceum grafika szakos végzőse, és markáns véleménye van az iskolai rendszerről. Mint mondja, az iskola az igazán fontos dolgokra nem tanít meg, arra mindenkinek magának kell rájönnie, ám mégis kicsit szomorú, hogy búcsúzik az intézménytől, ugyanakkor várja is az egyetemet. Ő mindenképpen itthon szeretne maradni, Bukarestbe készül egyetemre, mivel nem tudja elképzelni az életét hosszú távon Magyarországon.

A sepsiszentgyörgyi Butyka Adrienn 9. osztályban került a művészeti iskolába, addig a Mikes Kelemen Elméleti

esik a búcsúzkodás, és az, hogy úgy csinálunk, mintha teljesen vége lenne most mindennek, pedig szerintem a fontos kapcsolatok nem szűnnek meg” – tette hozzá.

itt élnek a szülei, a rokonok, és itt tudná elképzelni a jövőjét, ám az még egy következő lépés, hogy románul megtanuljon, ami „még mindig nem megy a legjobban”.

Kettős érzés: bántja, hogy vége az iskolának, de menne már egyetemre

Butyka Adrienn a Ion Mincu Építészeti és Urbanisztikai Egyetemre szeretne felvételizni, belsőépítész szakra, de emellett szeretné folytatni a grafikát is. Azért választotta ezt a szakot, mert szeret tervezni, rengeteg ötlete van, szeret emberekkel beszélgetni, és úgy érzi, tudna segíteni abban, hogy azok, akik őt megkeresik, tényleg otthonosan érezzék magukat a lakásukban. Úgy gondolja, hogy nagyon nem mindegy, hogy milyen egyetemen szerez diplomát, és azért választotta a Ion Mincut, mert „ott van egy szint”, és ha ő egyszer valaminek nekifog, akkor inkább választja a nehezebb utat, mint a könnyebbet. „Nagyon várom már, mert végre fordíthatok egy kicsit több figyelmet a saját vágyaimra és álmaimra. Kettős érzésem van, mert bánt, hogy vége a sulinak, de mennek már az egyetemre” – összegezte.

És az, hogy Magyarországon vagy inkább Romániában tudja-e elképzelni hosszú távon az életét, Adrienn válasza erre egyértelműen az, hogy Romániában, mert sokkal otthonosabb neki ez a környezet. Volt már persze Magyarországon, találkozott ottaniakkal, de neki az már „túlságosan nyugati”, nem tűnik annyira nyitottnak az ottani emberek. „Teljesen más magyarnak lenni ott, mint itt”, a temperamentumuk is nagyon eltérő az ottaniaknak, mondja. Ő, mint fogalmazott, Romániában nőtt fel,

A legrosszabb és legjobb pillanatok

A művészeti diák szerint az iskolában a legjobb pillanat közé a műhelyórák tartoztak. Mivel a művészeti nagyon családias, és mivel a szakosodás miatt kevesebben voltak egy csoportban, egy osztály eloszlott négy szakra, ezért

A művészeti iskolától sokkal több mindent kapott, mint amit egy egyszerű elméleti líceumtól lehetne kapni, emiatt számára „egy kicsit fájdalmas” az elválás.

ti Líceumban tanult, ám mivel nagyon szeretett rajzolni, úgy döntött, megpróbálkozik a rajz szakkal. Grafikára végül 11. osztályban szakosodhatott, miután minden szakot kipróbált az iskolában, mivel úgy látta, ezt a szakot veszik a legkomolyabban. Mint mondja, a művészeti iskolától sokkal több mindent kapott, mint amit egy egyszerű elméleti líceumtól lehetne kapni, emiatt számára „egy kicsit fájdalmas” az elválás.

Egyrészt örövend annak, hogy vége az iskolának, mivel új dolognak foghat neki, és csak azt tanulhatja végre, amit szeret, viszont a rossz oldala ennek az, hogy úgy gondolja, nem fog olyan közösséget találni az egyetemen, mint amilyen a suliban volt. „A négy év az négy év, és most már a tanárokkal is más a viszonyunk 12. osztályban. Sokkal családiasabb lett a hangulat, és rosszul

sokkal kisebb és erősebb közösségek alakultak ki a nagy közösségeken belül. Meghatározó élmény volt számára az is, amikor 9. osztályban megismerte a grafikanárát, aki „felért egy osztályfőnökkel, de még egy harmadik apukával is”, mert rengeteget tanult tőle, sok biztatást kapott.

Adrienn tőle tanulta meg, hogy ha kitartóan dolgozik, akkor annak megvan az eredménye, és a grafikanár volt az, aki példát mutatott neki, felnéztek rá mindannyian. „Szerintem ilyen az igazi pedagógus, aki így áll mellénk, és tényleg csak a jót akarja nekünk, semmi negatív gondolat nincs a hátam mögött. Azért is

Butyka Adrienn, a sepsiszentgyörgyi művészeti iskola végzős diákja

volt meghatározó számomra, mert megismerhettem egy művészt, és volt egy támaszunk, aki elindított minket az úton, és folyton biztatott, ami egy kezdő alkotó számára nagyon fontos” – mondta.

Ugyanakkor kellemetlenebb élményekben is volt része az iskolában, mint mondja, rossz volt az, hogy az osztályfőnökük „nem állt oda” melléjük, nem állt ki osztálya mellett, és nem kezelte a diákokat egyenlő félként. Adrienn számára ez egy nagy csalódás volt, mivel „megint egy olyan osztályfőnököt kaptott, akire nem lehet számítani”.

iskolában, hiszen kisebb korában azt gondolta, hogy majd nagyon sokat tanul ott, de hamar rájött, hogy „egyáltalán nem az életre nevel az iskola, semmilyen szempontból sem”. „Nem tanít meg arra, hogy hogyan kell fizetni egy számlát, hogy különböző dolgokat hogyan kell kezelni az életben, mivel inkább arra törekednek, hogy elméletre tanítsanak meg, de nem sok hasznos tudással szolgálnak, információkat tanulunk négy éven keresztül” – fájalta a diák.

Mint mondja, a tanárokkal sem ültek le külön beszélgetni, hogy bizonyos

változtatást behoznak, amit aztán nem tudnak betartani, hiszen rengetegszer megtörtént ottléte alatt, hogy bevezettek egy új törvényt, aztán utólag kiderült, hogy végül nem tartják be. A művészeti diák azt tapasztalta, hogy sohasem lehetett tudni, hogy a következő tanév hogyan kezdődik, hány féléves vagy évharmados lesz, arról nem is beszélve, hogy milyen könyvekből tanulnak majd. Ugyanakkor szerinte az órák szerkezetével is baj van, ő úgy csinálná, hogy maximum fél órát tartana egy lecke, után 5–10 perc szünettel, mivel ennél

Butyka Adrienn Király születik című diplomamunkája

Ugyanakkor, mint mondja, nagyon sokat tanult az iskolában az emberi természetéről is, hiszen „most nyílik meg a világ”, és most ismeri meg igazán az embereket. Annak ellenére, hogy voltak negatív tapasztalatai bizonyos személyekkel, csalódott, ám ezeket pozitívan fogta fel, és mindentől tanult. Számára ezek jó tapasztalatok voltak, úgy gondolja, jobb emberismerő lett, és ezek szerinte mind segíteni fognak a jövőben.

Mennyire készítfel az iskola a való életre?

Butyka Adrienn szerint egyáltalán nem, ő csalódott ilyen szempontból az

helyzeteket hogyan kellene megoldani, hiszen „nem érdekli az iskolát és a tanárok nagy részét, hogy te hogyan fogod élni az életet az iskola után”, vagy hogy meg tudsz-e majd élni abból, amit ott tanultál. Szerinte az iskola egy jó alapot kellene adjon, amivel a diák el tud majd indulni a választott útján, viszont ezt az alapot nem kapták meg, és ez szerinte lehet, hogy inkább azok miatt a tanárok miatt van, akik nem álltak oda a diákok mellé.

Adrienn úgy gondolja, sokat fejlődött az iskolai rendszer az utóbbi időben, de azért lenne min változtatni. Szerinte az alapvető probléma az, hogy nagyon sok

többré már nem tudnak koncentrálni a fiatalok.

12. osztályban pedig azon változtatna, hogy több figyelem jusson az érettségi tantárgyakra, és, ami nem annyira lényeges, arra szerinte nem kellene akkor hangsúlyt fektetni. Szerinte a tanárokat is jobban meg kellene válogatni, „szakmai és emberi szempontból is”, és lehet, hogy jobb lenne a fiatalabbakat behozni, mert a mostani generáció teljesen másképp gondolkodik, mint mondjuk egy 60-as években járó tanár, és túl nagy a generációs szakadék. Úgy vélte, a fiatalabb tanárok közelebb állnak az ő generációjához, velük jobban megértik egymást, és szerinte

nem is lenne annyi konfliktus tanárok és diákok között, ha fiatalabb tanárok oktatnának, mivel „inkább az időseknek vannak olyan berögződései, amiket nehezen kontrollálnak”. Az is fontos lenne ugyanakkor, hogy a tanárok elkezdjenek egyenlő félként tekinteni a diákokra, mert Adrienn szerint nem úgy beszél velük a legtöbbjük, mintha egyenlők lennének, és ez „nagyon demotiváló”.

A család részéről érkező nyomás a legnagyobb

Butyka Adrienn majdnem két évet tanult online oktatásban művészeti líceumban, ami számára nagyon megterhelő volt. Mint mondja, az online oktatás nagyon kevés dologra volt pozitív hatással, és ő egyáltalán nem tudott ez alatt az időszak alatt rendesen készülni, nagyon sok mindennel lemaradtak, amit most utólag kellett behozniuk. Annak nagyon örül, hogy most már nincsenek szabályok, amiket be kell tartani, és hogy olyan kicsengetésük lehet, amit elképzelték maguknak. Abból a szempontból jó volt

Az is fontos lenne ugyanakkor, hogy a tanárok elkezdjenek egyenlő félként tekinteni a diákokra, mert Adrienn szerint nem úgy beszél velük a legtöbbjük, mintha egyenlők lennének, és ez „nagyon demotiváló”.

a karantén, hogy többet tudott pihenni, viszont tanulás szempontjából „egyáltalán nem volt praktikus”. Vagy elment az internetjel, és nem hallották rendesen az órát, vagy mindig történt valami, és a tanárok sem tudtak úgy tanítani, mint a szemtől szembeni oktatásban. A leckét sem úgy adták le, nem tudták úgy elmagyarázni, „a gyakorlati tantárgyakról nem is beszélve”, tehát összességében „nem volt valami kellemes”, de Adrienn örül, hogy legalább az utolsó félévben tudtak rendesen tanulni.

Arról, hogy mekkora nyomást érez magán az érettségi miatt, ezt mondta: mindenképpen érzi a szüleitől,

nagyszülőktől, barátoktól érkező nyomást, hogy „márpedig meg kell felelni, jó jegyet kell írni”. „Hú, hát hatalmas a nyomás, pedig én nem is vagyok stresszelős, de az idei év valami katasztrofális volt. Nyilván a szülők ilyenkor jobban izgulnak, mert ők már átestek ezen, és azt szeretnék, hogy neked is jól sikerüljön, mert az szerintem tényleg igaz, hogy ha érettségid nincsen, akkor nagyon nehezen tudsz elhelyezkedni bárhol, bármilyen szakmát is tanulnál” – vélte.

Sokkal nehezebb dolguk van a művészetiseknek

Adrienn szerint ugyanakkor a diákok egymást is cukkolják néha, és a tanárok is akkora nyomást helyeznek rájuk, mintha olyan vizsga előtt állnának, ami, hogyha nem sikerül jól, akkor a legrosszabbra kell számítani. Emiatt türelmetlen mindenki, és ő is türelmetlen lett.

Az is megnehezíti a helyzetet a diák szerint, hogy sokkal nehezebb dolguk van, mint egy elméleti diáknak. Butyka Adrienn a művészeti líceum előtt elméleti suliba járt, és emiatt látja a különbségeket. Mint mondja, az elméleti líceumban az iskolai program után volt idő otthon tanulni, de a művészetiben ez teljesen másképp van, hiszen egész nap óráik vannak, kisebb-nagyobb szünetekkel reggel 8-tól fél 6-ig vannak, és miután hazamennek „hullafáradtan”, nagyjából két órájuk van tanulni, és vége is a napnak.

Szerinte azt is figyelembe kellene venni, hogy ilyen program mellett 12. osztályban lehetetlen a felkészülés az érettségire, és inkább meg kellene könnyíteni a végzősök dolgát, mint megnehezíteni. Ugyanakkor, mint mondja, a művészetiben még szakdolgozatot is kell írjanak, emellett meg kell csinálniuk a rajzból az érettségire öt munkát, és ők csinálják a tablót is.

„Ez az év a fejre állásról szólt, az biztos, és szerintem a művészeti líceumban a stressz az kétszerese az elméleti sulinak. Jelenleg két szabad délelőttünk van, viszont délután is van vagy négy-öt elméleti óránk, ami nagyon megterhelő. Emiatt a bioritmusom is fel van borulva, és csak hétvégén tudok az érettségire tanulni. Olyan, mintha két iskolát végeznék egyszerre, egy elméleti líceumot és egy művészetit” – magyarázta.

Mint mondja, ő inkább hétvégén készül az érettségire, pénteken még sulit után pihen egyet, késő délután nekifog a tanulásnak, szombat–vasárnap egész nap folytatja, és amikor hétköznap délelőttönként nincs órája, akkor is tanul.

Mi fog mégis a legjobban hiányozni az iskolából?

Butyka Adrienn egyértelműen az „órai hülyéskedéseket”, kacagásokat emelte ki, szerinte nagyon hiányozni fognak a közösségen belül szerzett emlékek, mert amikor összeszokik egy társaság, és sokat vannak együtt, az mindenképpen meghatározó egy ember életében. Ugyanakkor a szaktanárát emelte még ki, akit az egész csoport nagyon megszeretett.

Mint mondja, az iskolából magával viszi azt a tanulságot, hogy ha valamit tényleg szeretne elérni, tudja, hogy ha elég időt, hangsúlyt és figyelmet fektet bele, akkor az sikerülhet. Azt is megtanulta, hogy „hiába vagy maximalista”, lehetetlen egyszerre több projekten

A sulit nem tanít meg arra, hogy hogyan kell fizetni egy számlát, hogy különböző dolgokat hogyan kell kezelni az életben, mivel inkább arra törekednek, hogy elméletre tanítsanak meg.

dolgozni, inkább egy dologra kell összpontosítani, mert a többi megvár. Nagy tanulság volt számára, hogy lehetetlen tökéletesen megcsinálni bármit, inkább kitartóan kell dolgozni. „Azt is megtanultam, hogy csak azt csináljam, amit szeretek, mert ha nem, unni fogom az életemet. Ugyanakkor fontos tanulság, hogy figyelj oda saját magadra, mert hogyha te jól vagy, akkor már másképp látod a környezetet is, és másoknak is jobban tudsz segíteni” – emelte ki.

LŐRINCZ ANNA

lorincz.anna@protonmail.com

Elsősegélynyújtást oktattak fiataloknak

Számos erdélyi településen tartottak elsősegélyképzést fiataloknak. A Magyar Ifjúsági Értekezlet (Miért) Stayin Alive karavánja során egészségügyben dolgozó szakemberekkel sikerült 25 településen 30 képzést tartani és több mint 500 fiatalnak megtanítani az elsősegélynyújtás alapjait – közölte május végén a szervezet. A Stayin Alive karaván ellátogatott Szamosardóra, Balánbányára, Máramarosszigetre, Székelyudvarhelyre, Bögözre, Agyagfalvára, Krasznára, Zilahra, Nagyváradra, Gyergyóalfaluba, Gyergyószentmiklósról, Marosvásárhelyre, Szászrégenbe, Balavásárára, Kendre, Jobbágyfalvára, Máréfalvára, Székelyszentkirályra, Csíkszentgyörgyre, Négyfaluba, Brassóba, Medgyesre, illetve Micskére. Az egészségügyi szakemberek beszéltek az oltás fontosságáról, valamint

Néhány éven belül ez a korosztály felnő, ők lesznek azok a személyek, akik szükség esetén közbe tudnak avatkozni és hatékonyan alkalmazni a karavánon tanultakat.

válaszokat adtak a fiatalok minden olyan felmerülő kérdésére, amelyről addig téves információkat kaptak az online felületeken. „Jókor voltunk jó helyen. Akkor szerveztük a karavánt, amikor a legnagyobb szükség volt a helyes tájékoztatásra, és jó érzés utólag azt tapasztalni, hogy hasznos volt ez a megmozdulás” – összegzett Oltean Csongor, a Miért elnöke. Mint kifejtette, több szempontból volt célszerű a Stayin Alive karaván: egyrészt azért, mert több mint 500 fiatal sajátította el az elsősegély alapjait, ezzel pedig életet menthetnek a jövőben, másrészt azért, mert válaszokat kaphattak az online médiában elterjedt oltásellenesség miatt kialakult kérdésekre is. „Felemelő érzés azt tapasztalni újra, hogy a fiatalok nem közömbösek a hasonló események iránt” – mondta Oltean Csongor. Buna Hunor mentőasszisztens, a Salvatore egyesület vezetője úgy fogalmazott, az

FOTÓ: RMDSZ.RO

Több mint 500 fiatal sajátította el az elsősegély alapjait, ezzel pedig életet menthetnek a jövőben

évek során azt tapasztalták, hogy országos szinten nagyon kevesen ismerik az elsősegélynyújtás alapjait. „Ezért, amikor szembesültünk a vírushelyzet komolyságával, úgy döntöttünk, hogy a fiatalokat megcélózva hangsúlyt fektetünk ezek ismertetésére. Oktatni kezdtük a legfontosabb tudnivalókat az újraélesztésről, a defibrillátor használatáról, a fulladás meggátolásáról. Néhány éven belül ez a korosztály felnő, ők lesznek azok a személyek, akik szükség esetén közbe tudnak avatkozni és hatékonyan alkalmazni a karavánon tanultakat” – mondta a mentő. Hozzátette, a közeljövőben szeretnék a karavánt folytatni, kibővíteni más hasznos tudnivalókkal is, mint amilyen például az általános sürgősségi esetek ellátása: vérzések, égések, törések kezelése.

Egészséges étellel az iskolaelhagyás ellen

Az Egészséges étel az iskolákban program országos szinten való bevezetését javasolja a 2022–2023-as tanévtől Sorin Cîmpeanu oktatási miniszter – jelentette be május végén. Az elképzelés szerint a 2022 és 2027 között futó programot a mezőgazdasági minisztériummal közösen bonyolítnák le. A tárcavezető hétfői elmondta, a kezdeményezés az

iskolaelhagyást lenne hivatott csökkenteni, így elsősorban a lemorzsolódás szempontjából nagyon és közepes mértékben veszélyeztetett tanintézeteket vonná be a programba, amellyel az oktatási, mezőgazdasági, egészségügyi, pénzügy-, illetve az európai projektekért és beruházásokért felelős minisztérium képviselőiből álló munkacsoport

foglalkozik majd. Az elképzelés szerint a mezőgazdasági minisztériummal való együttműködés révén hazai termékeket használnának fel az étkeztetéshez. Az ötéves programra egymilliárd eurót szánnak, az összeg egy részét az államkasszából, másik részét pedig vissza nem térítendő és visszatérítendő uniós alapokból biztosítják.

Élményalapú könyvvásárt szerveztek Sepsiszentgyörgyön

Első ízben szerveztek könyvvásárt Sepsiszentgyörgyön május végén: a SepsiBook elnevezésű könyves szemle igazi élményalapú rendezvény volt – értékelték a szervezők. Számukra is élmény volt megtapasztalni, hogy mennyire jól fogadta a sepsiszentgyörgyi, háromszéki és távolabbról érkező közönség az első SepsiBook könyvvásárt és kortárs irodalmi fesztivált, – hangzott el a hétfői kiértékelő sajtótájékoztatón. A május 26. és 29. között első alkalommal megtartott SepsiBookra a négy nap alatt körülbelül hétezeren látogattak ki, remek hangulatot teremtve a Sepsi Arénában.

„Egy nappal az esemény után nem egyszerű összegezni és értékelni, mivel még nagyon friss az élmény, de szerencsére lelkiismeret-furdalás nélkül állíthatjuk, hogy a SepsiBook könyvvásár és kortárs irodalmi fesztivál már első alkalommal felülmúlta várakozásainkat. Tavaly novemberben beszéltünk először erről a kezdeményezésről, egyértelmű volt már akkor, hogy hiánypótló, hiszen a kulturális ágazatok mindenikére van már Sepsiszentgyörgyön nagyobb lélegzetvételű eseményünk, itt volt az ideje egy könyves rendezvénynek, irodalmi fesztiválnak – emelte ki Vargha Fruzsina, Sepsiszentgyörgy alpolgármestere, megerősítve, hogy lesz folytatása a SepsiBooknak. „Úgy érezzük, hogy az előzetesen megfogalmazott kulturális svédasztal, a könyves szeretetvendégség kiteljesedett az elmúlt napokban. Ennek a típusú munkának lelke van, ez egyszerűen érződött a hangulaton is. Álmunk valósággá vált az elmúlt napokban, a SepsiBook olyan lett, amilyennek megálmodtuk” – értékelt Szonda Szabolcs, a Bod Péter Megyei Könyvtár igazgatója, a SepsiBook programigazgatója. Mint elhangzott, az arénába a négy nap alatt hozzávetőleg 7000-en látogattak ki, legtöbben, 2217-en szombaton érkeztek. Az első Sepsibookon a gyerek- és ifjúsági irodalom kiemelt szerepet kapott, így nem véletlen, hogy 1000 gyerek szervezeten is részt vett. Az előzetes könyvtári foglalkozásokon 22 osztály vett részt, mindegyikük kijött az eseményre is, ugyanakkor további 20 osztály a helyszínen kapcsolódott be. A helyszínen 40 kiadó 30 standon árulta könyveit. „Azt láttuk, hogy a felnőtt közönség tudatosan kereste a standokat, a kiadók visszajelzései szerint jól ment a könyvek árusítása is. Elégtétel számunkra, hogy az olvasók tudták, mit keresnek, mert ezzel visszaigazolódik, hogy a sepsiszentgyörgyi, háromszéki közönség tudatosabbá vált a kultúra fogyasztásában” – tette hozzá. A szervezők megerősítették: lesz folytatás, most csak a SepsiBook első fejezete zárult le, bíznak benne, hogy az elkövetkező években még sok lenyűgöző fejezetet tudnak hozzátenni. A SepsiBook könyvvásárt és kortárs irodalmi fesztivált Sepsiszentgyörgy önkormányzata, a Kovászna Megyei Tanács, a Bod Péter Megyei Könyvtár és a Kónya Ádám Művelődési Ház partnerségben szervezte.

HÍRÖSSZEFOGLALÓ

FOTÓK • SEPSIBOOK/FACEBOOK

Kelendő gyermekirodalom

A Sepsibook könyves standjai között járva több kiadónál is érdeklődött a Maszol.ro a legnépszerűbb gyerekkönyvek iránt. A kétségkívül gazdagon illusztrált könyveiről ismert Gutenberg Kiadónál elmondták, hogy a vásáron legkelendőbb gyerekkönyveik Szócs Margit Teofilja, amelyet Kürti Andrea illusztrált, illetve Balázs Imre József Egyformázni, különbözni című könyve Márton Éva rajzaival. Nagy Péter, az IDEA Könyvtér és az Exit Kiadó vezetője úgy nyilatkozott, hogy az ismeretterjesztő Kreatív Könyvek sorozaton kívül az ifjúsági irodalom fogyott intenzíven a vásáron, például Lupescu Kata Kalózlány-könyvei vagy Péter-Brezovsky Tamás 12 éven felülieknek íródott friss Man-machine sci-fi trilógiája, valamint Czire Hanga-Debóra Félutasok első és második kötete egyaránt. Kónya Tímea a Cerkabella kiadó standjánál Zalán Tibor királylányos meséit, May Szilvia A Fásli utcai állatkórház című könyvét, illetve Somfai Anna Barátságshálóját emelte ki – leginkább azokat a szerzőket vásárolták, akiknek könyvbemutatójuk, író-olvasó találkozójuk volt a könyvvásár alatt.

Balázs Imre József: Egyformázni, különbözni

Balázs Imre József irodalomtörténésznek, költőnek az idén látott napvilágot a csíkszeredai Gutenberg Kiadónál Egyformázni, különbözni című kötete, amelyet Márton Éva illusztrált. Balázs Imre József gyerekkersei alapvető emberi magatartásunkhoz vezetnek vissza, a mindannyiunkban ott rejtőző gyermeki attitűdöt tükrözik. Emlékeztetnek, hogy milyen fontos rácsodálkozni a hétköznapi környezetünkben megtalálható tárgyakra és jelenségekre, örülni az egyszerű dolgoknak, meg tapasztalni a feltétel nélküli elfogadást a megismerésben. A kötet a lélek érzékenységére, az emberi kapcsolataink mélységére, a csend erejére és a pillanat megélésére reflektál. Az életörömbbe vetett bizalom lenyomatait Márton Éva rajzai öröklítik meg. Az alkotópáros közösen ihletett, varázslatos világa otthonos hangulatot teremt, az elmélyülés és a szépség élményét nyújtja az elcsendesedni vágyó, valamint a játékoságot kereső érdeklődőknek is – gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt.

Czire Hanga Debóra: Félutasok

Czire Hanga Debóra 19 éves, Kolozsváron született, jelenleg Budapesten tanul. Az Exit Kiadónál megjelent könyve a kamaszkorról szól. A kamaszság nem életkor, hanem léthelyzet: az élet magasan izzó állapota. Félúton levés. Viki és társai amolyan igazi tinik, akiknek a váltig megunt iskola jelenti az állandóságot az életükben, de az igazi történetek egészen máshol zajlanak. A kamasz tizenévesek sajátos félutas érzésvilágának hullámvasútján haladnak hol a lehetetlenül lassú időben, hol pedig az állandó lemaradás érzetének gyorsaságában. Egy színdarab, ahol mások szerepének eljátszása váratlan mélységeket tár fel. Egy túlméretezett buli, ahol a határok feszegetése ismeretlen tapasztalások és felismerések kapuit nyitja meg. Egy tábor, ahol az egyedüllét és a csoporthoz tartozás, a bizalom és csalódás bonyolult hálóját sejtik fel. Ezeken túl pedig mindennap a bennük (először) megszülető világrengető felismerések, leginkább pedig a szerelem szavakat és értelmet kereső édes küszködése.

Iskolaelhagyást megelőző programban a lapádi és szilágysomlyói iskola is

Egy 15 fős vidéki osztályból több mint négy diák hagyja ott az iskolát annak első nyolc éve alatt. Városon sokkal jobb a helyzet, de országos szinten minden hatodik 18–24 éves fiatal legfeljebb nyolcosztályos végzettséggel rendelkezik. Közel 1400 iskola nyert a korai iskolaelhagyás visszaszorítását célzó pályázaton legfeljebb 200 ezer eurót, köztük a Fehér megyei Magyarlapádon működő iskola, valamint a Szilágysomlyón működő Báthory-iskola.

Románia sereghajtó

Európai szinten Romániában a legsúlyosabb a korai iskolaelhagyás jelensége: a 18–24 évesek több mint 15%-a legfeljebb nyolcosztályos végzettséggel rendelkezik az Eurostat 2021-es adatai szerint. Tehát minden hatodik fiatal vagy egy 30-as létszámú osztályból 5 tanuló nyolcadik osztályig vagy rögtön annak elvégzése után otthagyja az iskolát. Ez az egészen pontosan 15,3 százalékos korai iskolaelhagyási arány uniós szinten átlagosan 9,7 százalék volt 2021-ben, és azt jelenti, hogy a tavaly jegyzett több mint 1,4 millió 18–24 éves romániai fiatal közül majdnem 215 ezer legfeljebb nyolc osztályt járt ki. Az Európai Unióban utánunk következő legnagyobb iskolaelhagyási arány 13% (Spanyolországban és Olaszországban) és 12% (Magyarországon, Bulgáriában és Németországban). A legkisebb a korai iskolaelhagyás jelensége Horvátországban (2%), Szlovéniában, Görögországban és Írországban (3%).

A 2021-es hazai arány tulajdonképpen már kisebb sikernek számít a 2012-es 17,8%, de akár csak a 2020-as 15,6%-hoz képest, bár a hazai hatóságok attól tartanak, a járvány tovább fokozta a jelenséget. Románia 2012 és 2021 között több mint 2 milliárd lejt költött a jelenség enyhítésére, ám ezzel együtt sem sikerült elérni a 2020-ra kitűzött 11,3%-os célt. Az Európai Unió 2030-ra szeretné 9% alá szorítani az iskolaelhagyás arányát, ezt a 27-ből 16 tagállamnak már sikerült elérnie 2021-ben.

A Magyarlapádi Általános Iskola a községet alkotó települések minden iskoláját és óvodáját magában foglalja, a lapádi, magyarbecsei magyar, valamint a

magyarbagói és fugadi román tananyelvű osztályokban összesen 56 diák tanul, a bekapcsolódó tanárok létszáma 15. Az iskola 70 ezer eurós támogatást nyert az Országos Helyreállítási Terv keretében benyújtott pályázaton a korai iskolaelhagyás jelenségének megfékezésére. Lőrincz Ildikó igazgatót a terveikről kérdeztük.

– Intézményi szinten eléggé elszigetelt jelenség a korai iskolaelhagyás, mégis az utóbbi öt évben 4 eset is előfordult. A korai iskolaelhagyás kizárólag szociálisan hátrányos helyzetű gyerekeknél fordult elő, és minden esetben csak úgy, hogy a 8. osztály elvégzése után nem voltak hajlandóak részt venni a vizsgán és beiratkozni kilencedik osztályba. Ezeknél a gyerekeknél a probléma már a gimnáziumi tagozat első éveiben jelentkezett, és a diákok végig fokozott odafigyelést igényeltek, mert ott lebegett a veszély, hogy menet közben lemorzsolódnak. Jelenleg is vannak iskolánkban olyan gyerekek, akiket veszélyeztet a korai iskolaelhagyás jelensége. Ilyenek például a sajátos nevelési igényű tanulók vagy a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő diákok. Ezek a gyerekek speciális bánásmódot igényelnek, ami jelen iskola-rendszerünkben nem kis kihívást jelent – részletezte a helyzetet az intézményvezető, akitől arról is érdeklődtünk, korábban milyen próbálkozásai voltak az iskolaelhagyás megátolására.

– Természetesen megtettünk minden tőlünk telhetőt, hogy ezek a gyerekek elősorban iskolába járjanak és ott érezzék is jól magukat. Ehhez szükséges volt a pedagógusok önfeláldozó oktató-nevelői munkája, iskolapszichológus bevonása,

érdekes iskolán kívüli tevékenységek, kirándulások szervezése és a helyi önkormányzattal, a civil szervezettel és az egyházzal való szoros együttműködés. Nagy segítséget jelentett Magyarlapádon az Ethnika Kulturális Alapítvány által működtetett szóránkyollégium, amely

Nagy segítséget jelentett Magyarlapádon az Ethnika Kulturális Alapítvány által működtetett szóránkyollégium, amely összegyűjtötte a magyar gyermekeket azokból a Magyarlapád környéki községekből, ahol megszűnt a magyar tananyelvű iskola, ugyanakkor vállalta a Magyarlapádon élő hátrányos helyzetű gyerekek délutáni foglalkoztatását is.

összegyűjtötte a magyar gyermekeket azokból a Magyarlapád környéki községekből, ahol megszűnt a magyar tananyelvű iskola, ugyanakkor vállalta a Magyarlapádon élő hátrányos helyzetű gyerekek délutáni foglalkoztatását is – fejtette ki Lőrincz Ildikó, majd kérésünkre ismertette a hároméves pályázatuk célkitűzéseit.

Személyre szabott tervek

Kezdetben felméri a magyar és román tagozat összes diákjának helyzetét, hogy

azonosítsák a tanulási nehézségekkel küzdő tanulókat és számukra személyre szabott terveket készítsenek. A képességvizsgálóhoz közeledőknek románból, magyarból és matematikából felkészítőket terveznek. Érdekes iskolán kívüli tevékenységekkel szeretnék elérni, hogy a gyerekek jól érezzék magukat az iskolai közösségben, minél több szülő

Sok diák elveszti a motivációt, a legtöbbet a nyolcadik és kilencedik osztály közötti váltás időszakában maradnak ki az iskolából. A tanárképzés teljes újragondolására is szükség lenne.

kapcsolódjon be az iskola életébe, szeretnék folytatni a hagyományörző tevékenységeket, tanulmányi kirándulások, kiállítások szervezését, olvasókört működtetnének és szorosabbra fűznék az együttműködést az egyházzal, önkormányzattal, civil szervezetekkel. Pedagógusaikat továbbképzőkre küldenék, hogy elsajátítsák és alkalmazni tudják a modern didaktikai módszereket, bővítsék számítógépes ismereteiket, és ezzel párhuzamosan szeretnék okostáblákkal, laptopokkal, nyomtatóval felszerelni az osztályokat, vonzóbbá, barátságosabbá tenni az iskolai környezetet.

Magyarlapádon a 2010-es évek derekán a református gyülekezeti terem fölé épített emeleten 15 gyermek befogadására alkalmas kollégiumi szobákat alakítottak ki, a beköltözőknek ingyenes szállást, ellátást, felügyeletet és délutáni programokat biztosítva. Felújították az iskolát is, és 2016-ban új, 24 férőhelyes épülettel bővítették a szóránypollégiumot. Az ezerlelkes Magyarlapád népzenei hagyományáról híres, több évtizede minden nyáron néptáncbort szerveznek.

Évek óta küzd a korai iskolaelhagyás jelenségével a szilágysomlyói Báthory István Általános Iskola, a több mint kétszáz diákjuk 25%-a roma kisebbségi.

Kitartó munkát igényel a diákok megtartása

– Az ebből a társadalmi rétegből származó gyerekek esetében maga a beiskolázás

is nehéz, de az iskolában való megtartásuk is kitartó munkát igényel, amelynek sikere mégis bizonytalan. Tettünk már kísérletet önértékelési és pályázati forrásokból is külön foglalkozások tartására, ezek rövid lefutási ideje miatt nagyon nehezen lehetett felmérni az eredményt. Az Országos Helyreállítási Terv keretében kiírt pályázaton 140 ezer euró támogatásra kaptunk lehetőséget, amelyet reméljük a következő tanévtől igényelhetünk 3 éven át. Terveink szerint digitális eszközök vásárlására költenénk az összeg 25%-át, a többit pedig foglalkozásokra, vagyis pedagógus-továbbképzésekre, fejlesztő tevékenységekre, kis és nagy csoportos felzárkóztató programokra matematikából, magyarból és románból. Sport-, zenei, művészeti és szabadidős tevékenységek szervezése szerepel még a projektünk tevékenységei között – ismertette a szilágysomlyói iskola helyzetét Vida Anna igazgató.

Az Országos Helyreállítási Terv keretében 543 millió eurót hívhatnak le az érintett tanintézetek. A legfeljebb 200 ezer eurós egyéni támogatásból az iskolák olyan tevékenységeket szervezhetnek, amelyek iskolába járásra ösztönzik a diákokat, támogathatják a hátrányos helyzetű gyermekeket, kirándulásokat, táborokat szervezhetnek, informatikai eszközöket, tanfelszerelést, sporteszközöket stb. vásárolhatnak. Az első körben támogatást nyert iskolák 80 százaléka vidéki, gyakran kis létszámú iskolák, ahol így jelentős összegű támogatás jut egy diákra. Ez természetes is, hiszen faluhelyen a korai iskolaelhagyás jelensége ötször annyi fiatalot érint, mint a nagyvárosokban. Szeptemberben tervezik kiírni a pályázat második szakaszát.

A helyzet településenként eltérő

Bár bátorítónak tartja a korai iskolaelhagyás jelenségének megfékezésére a helyreállítási tervben szánt jelentős összeget, Ferencz S. Alpár, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének (RMPSZ) szakmai alelnöke szerint ez önmagában még nem elegendő arra, hogy egy ilyen fontos társadalmi-nevelési kérdést rövid távon orvosolni lehessen, hiszen a helyzet településenként, tanintézetenként, sok esetben diákonként eltérő. Ezért szükségesnek tartja a jelenség hátterének alapos kivizsgálását, majd minél kevésbé központosított

módszerek alkalmazását, emellett az élethosszig tartó tanulás kultúrájának kialakítását. Az alelnök szerint a megoldás egyik fontos eleme a meleg ebéd biztosítása, de a nevelés, a pályaaorientáció, a motiváció ugyanilyen hangsúlyos szerepet kell kapjon.

Jelenleg egy iskolai nevelési tanácsadó közel ezer diákért felel, a sajátos nevelési igényű gyerekekre, a tanulási nehézségekkel küzdőkre, ezért a szociálisan hátrányos helyzetben levő diákok motiválására, pályaaorientációjára nem jut elegendő idő – nyilatkozta a Króni-

Sport-, zenei, művészeti és szabadidős tevékenységek szervezése szerepel még a projektünk tevékenységei között – ismertette a szilágysomlyói iskola helyzetét Vida Anna igazgató.

kának Ferencz S. Alpár. Rámutatott, sok tanuló elveszti a motivációt, a legtöbbet a nyolcadik és kilencedik osztály közötti váltás időszakában maradnak ki az iskolából. Úgy véli, a tanárképzés teljes újragondolására is szükség lenne.

Az Országos Helyreállítási Terv mellett fut egy másik program is a korai iskolaelhagyás megfékezésére: a szabadidő nonformális oktatási program sport-, művészeti, szabadidő tevékenységek finanszírozása által fejlesztené a gyermekek tehetségét, csapatszellemét, kreativitását, vezetői képességeit, hangsúlyt fektetne az egészségügyi nevelésre, az egészséges táplálkozás népszerűsítésére, önbecsülést fokozó és az interkulturális nevelést célzó tevékenységekre, ugyanakkor támogatná a pedagógusok képzését a nonformális oktatási módszerek elsajátításában. A 15 millió eurós keret 101 ezer és 350 ezer euró közötti egyéni támogatást kínál, a december végéig benyújtott pályázatok elbírálása a minisztérium honlapja szerint folyamatban van.

KEREKES EDIT
keredit@yahoo.com

Búcsú az iskolaévektől:
ballagás a kolozsvári
Apáczai-líceumban

FOTÓK • MAKKAI MÁRK

Németül is érdemes tudni, nem csak angolul

Bár az angol nyelv térhódítása, sőt dominanciája vitathatatlan, érdemes más idegen nyelveket is megtanulniuk a diákoknak. Puskás Attila, a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Gimnázium németnyelv-tanára szerint nagyon fontos az angol nyelv mellett megtanulni egy második idegen nyelvet is, hiszen ha valaki például németül is tud, egy németországi vállalatnál vagy akár annak a Romániába kihelyezett alvállalatánál jobb bérezésre számíthat, mintha csak egy idegen nyelvet ismerne. Az angol az internet nyelve, így már a kisgyerekek is nagyon hamar találkoznak az angollal. Arra kerestük a választ, hogy tanulnak-e más idegen nyelvet a fiatalok, mi motiválja őket, és miért fontos ez számukra. Puskás Attila arra figyelmeztetett, hogy a jelenlegi román oktatási rendszer nem támogatja a magyar diákok esetében az 5–8. osztályban a második idegen nyelv oktatását. „Ez nagyon furcsa dolog, azt látom, azt tapasztalom, hogy ezzel a magyar gyerekek hátrányos megkülönböztetést szenvednek a többségi nemzettel szemben, akik első idegen nyelvként az angolt tanulják, utána rögtön jön a német vagy a francia, az olasz. És akkor csökken a versenyképessége a mi erdélyi magyar gyermekeinknek” – mondja a tanár. Mint kifejtette, nagyon okosan kell az iskolavezetőknek dolgozniuk, felajánlaniuk a német nyelv oktatását, mint második idegen nyelvet ötödik osztálytól. „Hiszen van erre lehetőség és nem jó a könnyebbik utat választani, mert hosszú távon a gyermek nem fog boldogulni” – hívja fel a figyelmet a némettanár.

Ahány nyelvet tudsz, annyi ember vagy

Nemcsak most, a megváltozott, globalizált világunkban jelentős egy idegen nyelv ismerete, ugyanis már az emberiség története során fontos volt, hogy az az ember, aki kilépett az otthonából, esetleg a szűkebb környezetéből, más

anyanyelvű emberekkel, idegenekkel találkozott, tudjon kommunikálni velük. „Nemcsak üzleti szempontból, elsősorban a kereskedőknél fontos az idegen nyelv ismerete. Elsajátítása hozzájárul az ember fejlődéséhez, gyarapítja a tudását, széles körű ismeretek megszerzését teszi lehetővé, tágítja a látókört. Ezért mondjuk azt közhelyesen, hogy ahány nyelvet tudsz, annyi ember vagy” – magyarázza Puskás Attila. Arról is beszél, hogy a mi világunk sokat válto-

**Arról azonban nem kell
megfeledkezni, hogy Erdélyben erős kötődés
alakult ki a német kultúrával a szászok, illetve
a svábok révén, ahogy a Habsburg-uralkodás révén is.**

zott, különösen az 1990-es évek után: Erdély, Románia is nyitottabbá vált a világ számára, mi is utazhatunk szabadon, vízum nélkül, és nagyon fontos, hogy ha minimális szinten is, de tudjunk azokon a nyelveken, amelyeket nemzetközileg használt nyelvként ismerünk. „Mindenkinek jólesik, ha az anyanyelvén szólítják meg, ha az ember el tudja mondani németül, olaszul, franciául, spanyolul, hogy mit szeretne. Ugyanakkor az számunkra is sikerélmény, hogy megszólaltam, megkérdeztem valamit egy idegen nyelven, sikerült kommunikálnom, leküzdenem a nyelvi akadályokat” – mondja a nyelvtanár. Ugyanakkor arról sem szabad megfeledkezni, hogy a mai világban, mikor a gazdasági élet is elképzelhetetlen csak helyi szinten, hiszen az országok egymásra vannak utalva, globális az összefonódás, nagyon fontos, hogy egymással

beszélni tudjunk. A némettanár szerint erre felkészítik az iskolában is a fiatalokat, egyrészt, hogy merjenek beszélni, legyenek alapismereteik, amelyek aztán elmélyülnek, gyarapodnak.

Nyelvek az angol árnyékában

Az erdélyi magyarokra is az a jellemző, hogy már kisgyermekkortól törekednek a szülők az angolt megtanítani nekik, hiszen az angol lett az a nyelv, amelyen a világ nagy része kommunikál. Ennek árnyékában léteznek a más nyelvek – mint például a francia, olasz, spanyol, német, portugál – amelyeket több millió ember beszél a világon. Annak, hogy a domináns nyelv az angol lett, történelmi okai is vannak. Elsősorban a gyarmatosítás, aztán Amerika dominanciája, az a kultúrmisszió, amellyel a gazdasági hatalmát igyekszik fenntartani. Az internet aztán felgyorsította az angol nyelv egyeduralmát, hiszen egyértelmű, hogy ez az a világnyelv, amelyet valamilyen szinten valamennyien ismernek. Arról azonban nem kell megfeledkezni, hogy Erdélyben erős kötődés alakult ki a német kultúrával a szászok, illetve a svábok révén, ahogy a Habsburg-uralkodás révén is. Ugyanakkor a gazdasági kapcsolat is jelentős volt a német nyelvű területekkel.

Amiért a gyerekek idegenkednek a német nyelvtől

Míg a fiatalok kisgyermekkorától az angollal találkoznak, vannak Marosvásárhelyen olyan iskolák, ahol kiemelten, Puskás Attila szerint nagyon helyesen, – első-második osztályban a németet tanítják első idegen nyelvként. Ilyen például a Református Kollégium, vagy a II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Gimnázium. „Ezt nagyon okosan teszik, ugyanis a német nyelv struktúrájából ki-folyólag nehezebben beépíthető és megtanulható nyelv, mint az angol. A német nyelv ismeretéhez nyelvtani ismeret szükséges, akárcsak más nyelveknél is.

Azonban ha ez nincs meg, ha hiányzik a nyelvi struktúra ismerete, akkor nem tudja megértetni magát a beszélő, és a kommunikáció lényege az, hogy az illető, akihez szólok, megértse azt, amit mondok neki. Ha nem érti, nem jön létre a kommunikáció” – mondja a pedagógus. Hozzáteszi, ez a németnél sokkal nehezebb, mint az angolnál, vagy a portugál, vagy spanyol esetében. A másik gond az, hogy a német első hallásra idegennek hangzik, nagyon nehéz a szavak kiejtése, elsősorban a mássalhangzó-torlódás miatt, ami a német nyelvnek szembetűnő sajátossága. „De ezen is lehet segíteni, hiszen azok a mássalhangzó-torlódások nem véletlenek, általában összetett szavak esetében fordulnak elő, azt le lehet bontani. Tehát emiatt a gyerekek sokszor idegenkednek, félnek a német nyelvtől” – mondja a tanár. Úgy fogalmaz, míg a némettel nem találkozunk olyan gyakran a mindennapi életben, az angol az internet nyelve, tehát sokkal hamarabb és könnyebben beépül a mindennapjainkba. „A német nyelv nem jön mindenhol szembe, ezért talán egy kicsit távolinak, idegennek tűnik, és minden, ami idegen, attól az ember fél, úgy gondolja, hogy lehetetlen megtanulnia. De nem az” – magyarázta Puskás Attila.

Mindig kell az iránymutatás

A pedagógus arról is beszélt, hogy ha egy diák minél hamarabb kezd el a németet tanulni, annál könnyebben sikerül elsajátítani, ugyanis a felsőfokú nyelvvizsga megszerzésére nem elég a három-négy év, legalább ötödik osztálytól heti két órában kell tanulni második nyelvként. A marosvásárhelyi nyelvtanár szerint ha a szülő szeretné, hogy gyereke hosszú távon sikeres legyen, megpróbálja rávenni egy második idegen nyelv megtanulására. Hiszen az angol mellett szinte kötelező egy második idegen nyelv, legyen az olasz, vagy spanyol, vagy német, a szülőknek pedig ebben támogatnia kell a gyerekét. A német nyelv azért is fontos, mert az ipar, a műszaki kutatások még mindig sok tekintetben kötődnek Németországhoz. „Úgy érzem, a gyerekeknek mindig kell támogatás, iránymutatás, a cél felvázolása. Erre a tanár aztán úgymond rácsatlakozik, és közösen alakítják a gyermek tanulását. Nagyon fontos a motiváció

Puskás Attila marosvásárhelyi némettanár a diákjai körében

a 10–11. osztályos tanulónál az érdeklődés felkeltése, hogy legyen képes és legyen bátorsága azokon az akadályokon túllépni, amiket önmagában az idegen nyelv tanulása jelent. Ez egy közös családi projekt is lehet és az iskolával együttműködve sikerre viheti a diákot” – véli Puskás Attila.

Az ösztönző ösztöndíjak

Azok a gyermekek, akik egyetemre mennek, nyitottak arra, hogy németül is megtanuljanak, hiszen sok ösztöndíj van: az Erasmus-program, számos európai uniós projekt, ezek mind-mind motiválóak lehetnek. Az olvasás, az, hogy németül olvasson el egy regényt, az már nem motivál. De az, hogy Németországban tanulhat, már sokkal inkább ösztönző lehet bizonyos réteg számára. Az utazások sem annyira ösztönzőek, mint ahogy sokan gondolják, hiszen angolul tudnak a németországiak is, egy szállodaszobát lefoglalni, vagy kávé kérni nem igényel komolyabb idegennyelv-tudást. De egy magasabb szintű kötődés, ami például a munkahelyen alakul ki vagy egy tanulmányút során, a német nyelv komolyabb ismeretét feltételezi. És erre millió lehetőség van, lehet nyelvkurzusokat végezni, nyelvdiplomát szerezni. „Tehát a munkalehetőség a legjobb motiváció. Emellett még van egy motivációs erő az iskolában a 17–18

éves korosztály számára, ami a kíváncsiságon alapszik. Míg a világ többsége angolul kommunikál, Európában a műszaki érdekességek, kutatások, eredmények bemutatása németül történik” – mutatott rá a pedagógus. Mint mondta, bárhol megjelenik egy érdekesség, az arról készült dokumentumfilm német nyelvű. És egy ilyen film nagyon sok információt tartalmaz arról, hogy mi van a technikával, mi van az iparral, melyek a háttér-információk, mi miért történik. Ha tud a diák németül, tágul a horizontja, és ez motiváló erő. „Például a 11. és 12. osztályos diákoknak be tudok mutatni ilyen filmeket, vannak olyan Youtube-csatornák, ahol ezek elérhetők, és ezek érdeklik a fiatalokat, tehát érdemes németül is tanulniuk” – mutatott rá Puskás Attila. Azt is hozzátette, az a 23–24 éves egyetemi végzett, aki tud németül, van felsőfokú német nyelvvizsgája és németországi vagy német tőkéjű céghez kerül dolgozni, annak bizony nem annyi lesz a fizetése, mint aki nem tud. „Aki meg tud írni egy levelet németül, vagy tud beszélni, az teljesen más besorolásba kerül és ez a fizetésén is” – mutatott rá a pedagógus.

MOLDOVÁN ZENKÓ

zenni13@yahoo.com

Sportszerűség, bajtársias verseny a X. Napsugár Öttusa Bajnokságon

Bajtársias versengés az egészséges életmódtól – ez volt a célja a tizedik alkalommal szervezett Napsugár Öttusa Bajnokságnak, a gyerekirodalmi lap baráti megmérettetésének döntője május 20. és 22. között várta a versenyzőket Kolozsváron. A rendezvényre Erdély szinte minden magyarlakta megyéjéből érkeztek harmadik osztályos diákokból álló, négyfős csapatok tanítói, tornatanárai kíséretében, így 18 csapat „vetette bele magát újult erővel az egészséges életmódtól folytatott küzdelembe”, és bizonyította rátermettségét. Az Apáczai Csere

a Rákóczi Sasok. Dicséretben részesült a kolozsvári Nicolae Titulescu Általános Iskola csapata, a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium csapata. Napsugár-különdíjat kaptak a nagyváradi Szacsavay Imre Iskola diákjai.

A csapatszellem fontossága

A képernyők bűvöletével, az ülő életmóddal segített megküzdeni idén is az öttusabajnokság. László Noémi, a gyereklap főszerkesztője megkeresésünkre elmondta, az eseményre Erdély magyarlakta megyéiből érkeztek harmadikos diákok, akik

olyan nagy dolog belátni, hogy a közoktatásért felelős rendszer érdeke nem a tömegek jó egészsége és lelki egyensúlya, hanem azok engedelmessége. A fennálló ingyenes tanügyi rendszer engedelmes munkásokat nevel. Egészségére! Az immár tizedik kiadásához érkezett Napsugár Öttusa Bajnokság ötlete az egészség, a jókedv, a vidám versengésben edzett csapatszellem támogatására pattant ki a Zsigmond Emese vezette szerkesztőség elméjéből – de azért bevezető gondolatainkra némiképp rácafolva üdvözölte azt a tanügyminisztérium is” – fogalmazott

János Elméleti Líceum szervező csapata a segített az ötletgazdáknak, a Napsugár gyereklap szerkesztőségének, így minden olajozottan működött, a legtöbben remekül érezték magukat a bajnokságon. Az első díjat a szovátai Örökmozgók nyerték, az S. Illyés Lajos Iskolát képviselve. Második helyezett lett a Kolozs megyei Kalotaszentkirály csapata, az Adysokk, amely az Ady Endre Általános Iskolából érkezett a megmérettetésre. A harmadik helyezést marosvásárhelyi csapat kapta: a II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Teológiai Líceumból érkeztek

„kúszva-mászva, futva és célba dobva gyakorolják azt, hogy egy közösséghez tartoznak”. A sportszerűségre, a becsületes játékra, a közösségért való küzdelemre buzdította a gyerekeket idén is a verseny, amelyet a pandémia miatti két év kihagyás után szerveztek. „Könnyű mondani, hogy legyen a gyerekeknek mindennap ének-, mozgás- és rajzórájuk. Nincsen. Olyan régóta nincsen. A szüleimnek nem volt, nekünk nem volt, a gyermekeimnek nincs. Hát olyan nagy dolog belátni, hogy egészséges ember mozog, dalol és alkot? Hogy ezt kell ösztönözni? Persze, nem

László Noémi, a Napsugár és Szivárvány főszerkesztője, aki 2020 őszétől vezeti a gyereklapok szerkesztőségét, így első ízben szervezi a bajnokságot.

Célba dobás, távolugrás

A „rendszeres testedzés hagyományának, a bajtársias versengés ünnepének” a bajnokság 2019-es nyertese, a kincses városi Apáczai Csere János Gimnázium adott otthont – mondta el László Noémi. Ahogy a baráti megmérettetés neve is jelzi, a diákok öt versenyszámban, ügyességi akadálypályán,

célba dobásban, helyből távolugrásban, egyensúlyozásban és váltófutásban mérik össze erejüket, azonban ezek a versenyszámok nem azonosak a sportág öt próbájával, hanem tantervspecifikusak, és az életkori sajátosságok figyelembevételével a játékra alapoznak. A bajnokság szervezői úgy alakították ki a verseny forgatókönyvét, hogy sem túl nagy anyagi ráfordítást igénylő, sem különleges fizikai adottságokat feltételező sportágak ne szerepeljenek benne. Ahogy fogalmaznak, nem kiemelkedő sportteljesítmények elérésére törekednek, hanem gyermekek százainak a mozgósítása a céljuk. „A bajnokságban a legértékesebb a közösen töltött idő,

A bajnokságban a legértékesebb a közösen töltött idő, közösen gyűjtött tapasztalat. Kúszva-mászva, futva és célba dobva gyakoroljuk azt, hogy egy közösséghez tartozunk.

közösen gyűjtött tapasztalat. Kúszva-mászva, futva és célba dobva gyakoroljuk azt, hogy egy közösséghez tartozunk” – fejtette ki a Napsugár főszerkesztője. A Napsugár Öttusa Bajnokság stafétaba sorozat. Az országos döntőt az előző évi nyertes szervezi, ezért mindig más településen gyűl össze a „sajtukac elemisták, felkészítő tornatanárok és gondos pedagógusok válogatott különítménye”, így a szovátai iskola segít jövőre a Napsugár szerkesztőségének az országos döntőt megszervezni. Az ötletgazda Napsugár gyermekirodalmi lap élete hatvanöt éve tartó, a szó legjobb értelmében vett erdélyi magyar mese. „E történetben nemrég következett be újabb váltás, a lelkesedés azonban a régi, a kitűzött cél pedig továbbra is az, hogy a magyarul olvasó gyermekek útját egyengessük gazdag hagyománykincsünk rengetegében. Fizikailag is! Aki nem hiszi, járjon utána!” – tette hozzá a főszerkesztő.

DEÁK SZIDÓNIA

dkszidonia@gmail.com

Erdély valamennyi magyarlaktá megyéjéből érkező harmadikosok mérték össze ügyességüket idén is a Napsugár Öttusa Bajnokságon

Csíkszenttamási diákok montreali díjai

A csíkszenttamási Bálint Vilmos Általános Iskola tanulója nyerte a montreali hétvégi magyar iskola képregénykészítő versenyének fődíját. Egy Csíkszenttamásról származó, Montrealban élő tanítónő közreműködésével a tengerentúli oktatási intézmény diákjai és a Hargita megyei tanulók szoros kapcsolatot ápolnak.

Közel húsz éve él a kanadai Montrealban a Hargita megyei Csíkszenttamásról elszármazott Haidu Márton Csilla. Egykor a felcsíki település diákjait oktatta. Jelenleg egy hétvégi magyar iskolában egyengeti a legkisebbek útját, de szülőfalujáról és an-

folyamatosan tartotta a kapcsolatot egyik itthoni kolléganőnkkel. Az ottani hétvégi magyar iskolába 30–35 gyermek jár a különböző tevékenységekre. A volt kolléganőnk kérte, hogy a diákjaink alkalmanként csatlakozzanak valamilyen

a mi iskolánk diákja nyerte. Tényleg szép munkákat küldtek, a legkisebb részletekre is odafigyeltek. Általában A4-es lapra rajzoltak, jól be kellett osztani, hogy egy képregény szépen jelenjen meg egy ekkora oldalon – mondta az intézményvezető.

Május közepén tartották a képregénykészítő vetélkedő díjainak átadóját, a legtöbb díjat a csíkszenttamási diákok zsebelték be

nak tanulóiról sem feledkezett meg – osztotta meg a Magyar Közoktatással Ádám Erika Izabella, a csíkszenttamási Bálint Vilmos Általános Iskola igazgatónője.

– Márton Haidu Csilla egykori kolléganőnk az elmúlt két évtizedben

formában az ottani programokhoz. Aztán a kanadai iskola az 1848-as magyar forradalom és szabadságharc témában képregénykészítő versenyt hirdetett, amelyre a mi tanulóink is beneveztek. Különösen örülünk annak, hogy a fődíjat

Megjegyezte: a kanadai iskola a Bethlen Gábor Alapkezelőnél további közös programok megvalósítására is pályázott.

– Bármilyen hasonló együttműködésnek nagyon örvendek, mert az a gyermekek javára szolgál. Büszke vagyok azokra, akik beneveztek erre a képregénykészítő megmérettetésre, és tényleg szép alkotásokat küldtek el. Külön örömmel tölt el az is, hogy a diákjaink délutánonként időt szántak és szánnak arra, hogy a montreali diákokkal tartsák a kapcsolatot – mondta Ádám Erika.

A montreali magyar iskola képregénykészítő versenyének csíkszenttamási díjazottjai

Fődíj: Ambrus Richárd

Legjobb történet díja: Péter Károly

Legjobb Kossuth-ábrázolás díja:

Bara Szilárd

Legjobb harci jelenet díja: Balla Bernadett

Legötletesebb rajz díja: Mészáros Kristóf

Legjobb lóábrázolás díja: Katona Réka

Dicséretben részesült: Ádám Alíz, Antal Krisztof, Bogyó Blanka, Incze Csilla, Péter Balázs, Sebestyén Sámuel, Tamás Rita

BIRÓ ISTVÁN

biro.istvan@hargitanep.ro

Versengés helyett élmény: a IV. Erdélyi Könyvfaló Olvasójáték

Szeptember végére, a versenyekkel kevésbé túlterhelt iskolai időszakra teszik át a negyedik alkalommal megszervezett Erdélyi Könyvfaló Olvasójátékot, amelyre ezúttal második elemisták is jelentkezhetnek, jelentették be május elején a szervezők. Amint a Maszol.ro oldalon olvasható, a 2–12. osztályosokat célzó, a kortárs ifjúsági irodalmat és az olvasást népszerűsítő, író-olvasó találkozókra kihegyezett Erdélyi Könyvfaló Olvasójátékot az Ábel Kiadó, a Koinónia Kiadó, a Librológus Kulturális Egyesület és a Talentum Református Iskola szervezi a mintegy 20-30 fiatal erdélyi pedagógusból álló önkéntes csapat segítségével. Kolozsvári sajtótájékoztatójukon a szervezők ismét hangsúlyozták: nem versenyről van szó, hanem játékról, nem az értékelés, hanem a közös olvasás és a szerzőkkel való személyes találkozás az esemény lényege. Az olvasójátékon ismét visszatérnek a csapatmunkához, amit az elmúlt két évben a koronavírus-járvány nem tett lehetővé, így remélik, hogy sikerül rendszeresen nem olvasó diákokat is bevonni, akik a „bandázás” kedvéért jelentkeznek. A játékba jelentkezett már olyan kisdíjak is, aki akkor olvasta el élete első könyvét – mutatott rá egyik sikerélményükre Harbula Hajnalka, a Talentum Református Iskola magyar szakos tanára. A játékot öt korcsoportban hirdetik meg és háromtagú csapatok jelentkezését várják. Az olvasmányok listáját már közzétették, az érdeklődőknek így a teljes nyári vakáció a rendelkezésére áll az olvasásra. A játékra szeptember 1. és 18. között lehet majd regisztrálni, 18-án kapják meg a jelentkezők az első forduló feladatlapot, amelyet visszaküldve bizonyíthatják, hogy elkezdtek olvasni a kiválasztott könyvet, majd szeptember 26. és 30. között következik a kolozsvári szakasz, az olvasmányélmények csapatjátékokkal történő feldolgozásával és az író-olvasó találkozókkal – magyarázta Szilágyi D. Szabolcs, a Librológus Kulturális Egyesület és a Koinónia kiadó vezetője. A visszajelzések alapján lejjebb engedték az alsó korhatárt, így most másodikosok is jelentkezhetnek. Az öt korcsoport mindenikének egy könnyebben és egy nehezebben olvasható művet választottak ki, kivéve a 9–12. osztályosok kategóriáját, ahol most csak egyetlen könyv szerepel, mondta el Harbula Hajnalka. Az ajánlott könyvek a következők:

– 2–3. osztály • Gál Andrea: *Tengertánc* • Zágoni Balázs: *Kolozsvári mesék*

– 3–4. osztály • Fóris-Ferenczi Johanna: *Teszetosza Matati* • Dóka Péter: *SzuperMalac és Űrpátkány*

– 5–6. osztály • Nyulász Péter: *Helka 2.– Ciprián* • Mészöly Ágnes: *A kupolák titka*

– 7–8. osztály • Zágoni Balázs: *Szamos-parti Hollywood* • Mészöly Ágnes: *Az emberek országa*

– 9–12. osztály • Dragomán György: *Máglya*

Azért döntöttek úgy, hogy ezúttal nem a Kolozsvári Ünnepi Könyvhét alatt, hanem szeptemberben szervezik meg a IV. Erdélyi Könyvfaló Olvasójátékot, mert a tavaszi időszak nagyon zsúfolt a tanulók számára, a nyári vakáció alatt pedig remélhetőleg több idejük lesz olvasni, mondta el a Maszol kérdésére Szikszai Bóné Ildikó, az Ábel Kiadó vezetője. Az ősz mellett szólt az is, hogy ebben az évben a kolozsvárral egybeesik a budapesti könyvhét, így a szerzők kevésbé tudtak volna jelen lenni Kolozsváron.

A játékhoz csak erdélyi könyvesboltokban és webshopokban könnyen beszerezhető könyveket ajánlottak, hangsúlyozták a szervezők. Azok, akik barátaikkal együtt elolvassák valamelyiket, és szívesen találkoznanak a könyv szerzőjével, szeptember 1. és 18. között regisztrálhatnak tehát a IV. Erdélyi Könyvfaló Olvasójátékra, amelynek részleteit az esemény Facebook-oldalán találhatják meg. A kolozsvári szakasz idejére nem tudnak ugyan szállást biztosítani a más településről érkezőknek, csak ajánlani, a játék és az író-olvasó találkozó időzítésekor azonban odafigyelnek arra is, hogy a messzebről érkezőknek mi felel meg inkább – mondta el Szilágyi D. Szabolcs.

Az olvasójátékot az Ifjúsági és Gyermekirodalmi Centrum (IGYIC) – Petőfi Irodalmi Ügynökség, a kolozsvári önkormányzat, a Nemzeti Kulturális Alap és Magyarország kolozsvári főkonzulátusa támogatja.

MAGYAR KÖZOKTATÁS

Varrógép nyáron

Nagyon szeretek varrni. Tudok is valamennyire. Inget, tarisznyát, fodros szoknyát. Egy régi bőrvarrógépen tanultam meg géppel varrni, a mamáéké volt, elhozták, amikor hozzánk költöztek. Az elején a mamáék szobájában volt ez a varrógép, de aztán kétszer is költöztünk, mama meghalt, és most már a konyhában kuksol, az ajtótól balra, az étkezőasztal mögötti sarokban. Nem könnyű bánni vele, folyton elszakad a cérna, vagy ijesztő méretű bogba gyűl a papucs alatt. Singer, ezt írja keresztben a két öntöttvas láb közt. A gép átlósan rácsoszott, lábtörő méretű pedálját nem könnyű egyenletesen hajtani. A másik mamámnak filigrán hímzőgépe volt, amivel damasztból abroszt és ágyneműt varázsolt, és kék selyemből zsebkendőnyi babapaplant, arra pedig apró virágos huzatot. Másik mama volt a világ legügyesebb kezű mamája, és mi minden nyáron náluk uralkodtunk, a verandán. Birodalmunk a „poda” volt. A poda fehérre festett kisasztal, vele mindkét oldalán egybeszabott kispaddal. Az asztallap alatt két fiók, egyik egyik oldalra, másik másik oldalra nyílt. Amikor megérkeztünk, először mindig összevesztünk azon, hogy legutóbb melyik fiók kié volt, és mely kincsek mely lányhoz tartoznak. Sosem tudtuk megjegyezni, ki melyik oldalon ül, de a poda sem volt kétszer ugyanazon a helyen. Nyilván év közben eltették az útból, nyár elején pedig elővették, jön a két unoka Kolozsvárról. A poda a verandán lakott, bennebb, a tágas téli konyhában állt másik mama varrógépe, az ablak alatt. Ezen is azt írta, Singer, de ennek fából készült, hengeres kis fedője volt kacskaringós, mives fogantyúval és a pedálon épp hogy elfért az ember két lába. Igaz, mama nem tanított meg varrni rajta. Féltette. Horgolni és hálót bogozni megtanított. Megmutatta, hogyan kell összegyúrni tojást és lisztet, hogy lágy, engedelmesen szétterülő tésztalapot nyújthasson belőle az ember, amit aztán cikkekre vágva a kályha lapján megsütöttünk. Vagy báránykát formáztunk belőle, eldugtuk a podafiókba, és következő esztendőben habba kaptunk azon, hogy melyik bárányka melyik lány tulajdona. Másik mama megtanította, hogy a tejbegrízből Eger várát is föl lehet húzni a tányérban, bátyákkal és várárokkal ékesen, ahol az árokban sötét

„Az a rész a legjobb, amikor ollóval nekimegyek a vászonnak, és előrajzolás nélkül, hidegvérrel kivágom a darabokat.”

csoki úszik, a várfokon gyümölcszselé csillog. Másik mama tudta, hogy egyik lány diósan, a másik mákosan szereti a laskát, és hogy amikor lekváros derelye van vacsorára, akkor az egyik mindig vajás kenyeret kér. És amikor hozzánk jött lakni, mert otthon leesett a padlásról, és nagyon fájt a dereka, nem gondolta volna, hogy a világ legjobb hímzőgépe elúszik majd az idő zavarosában. Pedig sajnos elúszott, úgyhogy most ezzel a bőrvarrógéppel kattogok este a konyhában. Hiába nehéz, szeretek varrni. Az a rész a legjobb, amikor ollóval nekimegyek

a vászonnak, és előrajzolás nélkül, hidegvérrel kivágom a darabokat. Nem tudom, honnan van hitem, de annyi szent, hogy van, és akárhány némiképp elrontott darab sem győz meg arról, hogy a legnagyobb gyönyörűség az életben tervezés nélkül nekirontani a vég vászonnak, rendületlenül bízva abban, hogy kezem alól mégiscsak kikerül valami használható.

LÁSZLÓ NOÉMI
nocsek@gmail.com

Temesvári csapat nyerte a Bölcs Diákok döntőjét

A temesvári Bartók Béla Elméleti Líceum csapata nyerte a 12. Bölcs Diákok országos szintű vetélkedő döntőjét. Az oktatási minisztérium által akkreditált Bölcs Diákok országos szintű vetélkedőre idén 106 csapat nevezett be, melyből a döntőn 9 csapat mérhette össze kreativitását és tudását. A Communitas Alapítvány által tizenkettedik alkalommal megszervezett versenyen első helyen végzett a temesvári Bartók Béla Elméleti Líceum LUDATONÁTUS csapata, második helyezést ért el a kézdivásárhelyi Református Kollégium Grincsek csapata, a harmadik helyen pedig a szatmárnémeti Hám János Római katolikus Teológiai Líceum OLAJBOGYÓK csapata végzett, emellett a bukaresti Ady Endre Elméleti Líceum öKOLAJos csapata részesült dicséretben. A teljes tanévet felölelő vetélkedő idei témája a hagyományörzés volt. A diákok a döntő során megismerkedtek Kallós Zoltán néprajzkutató életével és munkásságával, valamint Karl May *Az ezüst tó kincse* című műve alapján tanulmányozták az indiánok életét és kultúráját. A bibliográfia magába foglalta „Amerika magyar vándora”, Xantus János, valamint Leonardo da Vinci életét és munkásságát is. A döntőben részt vevő csapatok a Communitas Alapítvány jóvoltából egy egyhetes ingyenes élménytáborban vehetnek részt Nagyenyeden. Az első három helyezett, valamint a dicséretben

1. a temesvári Bartók Béla Elméleti Líceum LUDATONÁTUS csapata, 2. a kézdivásárhelyi Református Kollégium Grincsek csapata, 3. a szatmárnémeti Hám János Római katolikus Teológiai Líceum OLAJBOGYÓK csapata 4. a bukaresti Ady Endre Elméleti Líceum öKOLAJos csapata

részesülő csapatok tagjai szabadidős tevékenységhez kapnak ajándécsomagot. A további döntős csapatok egy-egy könyvcsomag-jutalomban részesülnek.

A Communitas Alapítvány 2010-től minden évben meghirdeti a Bölcs Diákok országos szintű vetélkedőt, melyre az elmúlt tizenkét versenyen összesen 1272 csapat vett részt.

Xantus János etnológus, „Amerika magyar vándora”

Csíktaplocai Xantus János, az Amerikai Egyesült Államokban ismert néven John Xantus de Vesey [Csokonya, 1825. október 5. – Budapest, 1894. december 13.] magyar természettudós, utazó, néprajzkutató, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja volt. Növény- és állattani kollekciójával jelentősen

gazdagította a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményét, ő volt a Fővárosi Állat- és Növénykert és a Magyar Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának első igazgatója, négy kalandos útikönyv és több mint kétszáz ismeretterjesztő írás szerzője. Zoológiai szakmunkákban nevének rövidítése: „Xantus”. Több növény- és

állatfaj tudományos neve állít emléket Xántusnak: az őszirózsafélék családjába tartozó Chaenactis xantiana, az állatvilágban a kolibrifélék közül a Hylocharis xantusii, a gekkófélék közül a Phyllodactylus xanti, sőt a pikkelyes hüllők egyik családjának tudományos neve Xantusiidae.

Vég és kezdet között, közhelyesen

Amikor ezeket a sorokat írom, már csak egy hét van az ovis évváróig, és úgy tűnik, mintha minden hihetetlenül felgyorsult volna. Az az érzésem, hogy minden percben lemaradok valamiről, és ez főként azért van, mert néhány nap távollét után azt látom, hogy megnőtt a gyermekem. Teljesen hiteles az, hogy ovisból iskolássá válik. Ezt amúgy nem lett volna alkalmam megfigyelni ilyen élesen, hiszen állandóan együtt vagyunk (a rövid, hétvégi nagyszülő-s kiruccanásokat leszámítva), a napi rutinban pedig nem érzékelhető ennyire tisztán az, hogy a tegnapi kisbabám már nem is olyan kisbaba. Bár gyakorta hallok a „tapasztaltabbaktól”, hogy az előkészítő osztály (a „nulladik” vagy „zérós osztály”, ahogy azt nálunk még nevezni szokták) tulajdonképpen az ovinak valamiféle meghosszabbítása. „Még nem veszik annyira komolyan a tanulást, játszanak és ismerkednek a

Csupán az ellenőrzés-mániánk teszi velünk azt, hogy elhiggyük: minden ki- és beszámítható, minden úgy működik, ahogy azt a számítógépbe bevezetett adatok eredményként kidobják.

betűkkel” – értékelte egyik sorstársnőm, akinek empirikus tapasztalata van a témában... „Háááát, gondoltam magamban, érdekes lesz ez az ismerkedés, amikor Leám pusztá szenvedélyből már kibetűzi a kedvenc országai nevét – Indiáét, Kínáét, Japánét, Kamerunét, Etiópiáét –, és még külön füzeté is van, amibe a gondolatait szokta leírni nyomtatott betűkkel.” Ja, és az iskolától már komoly elvárásai is vannak, hogy ott mit kellene megtanulnia („anya, remélem, lesznek nemzetközi napok és sokat tanulunk majd a világ országairól”). Nos, igen, bizakodva tekintünk a jövőbe, de előbb még jön az évváró.

Leának nagyon határozott elképzelése van arról is, hogy mibe fog öltözni: „anya, teljesen fehérben leszek, hogy Sissire hasonlítjak, hiszen ő a kedvenc hercegnőm, mert, tudod, ő a valóságban is élt...” – így Leám, akinek még fel kell vázolnom, a monarchista gardróbáról kialakított kérelhetetlen elképzelése mellé, hogy esetleg ovis hagyományba ütközik, ezért mást kell majd felöltetni. Amúgy számtalanszor elgondolkodtam már azon, hogy a különködés mennyire flottul megy neki, nem szereti az egyformaságot és az uniformizált dolgokat (sejtéseim szerint lesznek még emiatt apróbb gondjaink, de ne így legyen), ez pedig valószínűleg tőlem is származik. Na meg persze a tétozásomból, miszerint azt sem mondom neki egyértelműen, hogy be kell sorolni (mert képtelen lennék ezt hitelesen előadni), és azt sem, hogy el kell vetni mindazt, amit egy csoportban mindenki ugyanúgy csinál (élénken él bennem az, hány meg hány „pofont” kaptam amiatt, hogy kilógtam, így természetesen nem szeretném ugyanezt a gyermekemnek).

Mindezen még sokat elmélkedhetek a következő időszakunkban, hiszen a végek és kezdetek tonnaszámra hordozzák a dolgok túlagyalásának potenciálját. Számítok például arra is, hogy a „jaj, de szeretem az ovit” és „mennyire várom az iskolát” közötti parányi logikai buktatóban Leám kicsit elbizonytalanodik, és akkor ott kell lennem botcsinálta „idegenvezetőként”, hogy az érzelmi túlradást menedzselni tudjuk. Készülök erre, amennyire csak készülni lehet, bár az iskolába való beíratásakor már megtapasztaltam, hogy az ember ottmarad a nagyszerű elméleteivel, mert nagyon prózai dolgok szólnak végül bele a kistratégiázott és módszeresen, sajátos logikával végigvezetett elképzelésekbe. A dolgok általában nem így működnek, csupán az ellenőrzésmániánk teszi velünk azt, hogy elhiggyük: minden ki- és beszámítható, minden úgy működik, ahogy azt a számítógépbe bevezetett adatok eredményként kidobják.

Pedig nem. És így a legtöbbször önmagamnak is fel kell emlegetnem azt, hogy a gyermeknevelésben főhelyen az áll nálam, hogy megtanítsam Leának, miként kell kezelni azt, amit nem tudunk kiszámítani, hogyan kell rugalmasnak lenni akkor, amikor az elméleteink dugába dőlnek, és emiatt elbizonytalanodunk. Igen ám, de ehhez előbb nekem kell beállnom erre az üzemmódra és az nem megy könnyen, amikor a hétköznapi életünk számtalan területe éppen a kontrollmániát erősíti.

Igen, úgy gondolom, hogy a humorérzékét kell fejlesztenünk magunkban minden végnek kinéző kezdetkor, minden kezdetnek tűnő vég alkalmával.

ti bennem. Azzal szoktam vigasztalni magam: ha elég jó tanulónak bizonyulok, akkor ezt a szükséges és elengedhetetlen lazaságot is mesterfokozaton abszolválom. Szoktam is viccelni magamban ennek kapcsán: „Leám, ma 9-től 11-ig lazaság van bejegyezve az ütemtervbe, csak utána kezdünk pörögni, mert ugye: minden lezserséget szépen meg kell tervezni...” (hatalmas nevetés a nézőtérén).

Igen, úgy gondolom, hogy a humorérzékét kell fejlesztenünk magunkban minden végnek kinéző kezdetkor, minden kezdetnek tűnő vég alkalmával. És bár a fenti sorok igencsak közhelyesre sikeredtek, ez bizonyára azért is van így, mert „benne van a levegőben”, nem csak én szoktam évvárók táján ilyen ad hoc összegzéseket végezni, akár egy gyakorlott könyvelő.

BARTHA RÉKA

bartha.reka.emese@gmail.com

A Bolyai veszi át a megszűnésre ítélt katolikus iskola osztályait

Június elsejétől a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Gimnázium égisze alatt folytatják tanulmányaikat a bírósági döntéssel felszámolt II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Felekezeti Gimnázium diákjai. Bár jogértelmezési vita miatt sokáig kérdés volt, hogy az Unirea Főgimnázium vagy a Bolyai alá sorolják az 1–8. osztályokat, hosszú tárgyalások árán sikerült elérni, hogy ne szakítsák el egymástól az iskola diákjait és tanárait. Kovács Mihály Levente, a marosvásárhelyi RMDSZ elnöke a Székelyhonnak elmondta, több tanfelügyelőségi döntés is volt a kérdésben: a május 30-i, hétfő délelőtti utolsó arról határozott, hogy szüleik dönthetik el, melyik iskolában tanuljanak tovább a diákok. Pár óra alatt a szülők mintegy 95 százaléka kérvényezte, hogy a Bolyaihoz csatolják a diákokat, hétfőn délután helyt adott a kérelmeknek a tanfelügyelőség, és este a Bolyai vezető tanácsa is elfogadta ezt. Így a katolikus iskola diákjai és tanárai a Bolyai jogi személyisége alatt fejezik be a tanévet, és ott kezdik meg az őszi tanítást.

Az iskola sorsa ideiglenesen megoldódott, de szakpolitikusokkal, az egyházzal és a helyi képviselő-testület RMDSZ-frakciójával közösen azon dolgoznak, hogy újból létrehozzák az iskolát – jelentette ki Kovács. Erre azonban csak azután lesz lehetőségük, miután megkapják a legfelsőbb bíróság döntésének indoklását, amiből kiderül, mit találtak szabályellenesnek a marosvásárhelyi felekezeti iskola megalapításában. A tanfelügyelőség rendelkezései értelmében a II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Teológiai Líceum diákjai és tanárai továbbra is a Klastrom utca 15. szám alatti ingatlanban folytathatják a tanulást, Tamási Zsolt igazgató pedig a rákóczi diákokkal megnövekedett létszám miatt szükségessé vált második aligazgatói tisztséget fogja ellátni a Bolyaiban.

5 modul és 5 vakáció, nem írnak többé félévi dolgozatot a diákok

Csak tanév végén számolnak tanulmányi átlagot a diákoknak, nem félévenként, és eltörlik a félévi dolgozatokat – jelentette be áprilisban Sorin Cîmpeanu oktatási

miniszter. Szabó Ödön RMDSZ-es parlamenti képviselő problematikusnak látja, hogy júniusban még nem ismerjük a változtatások pontos részleteit.

A diákoknak tantárgyanként $n + 3$ jegyet kell kapniuk, ahol n a heti óraszámot jelözi. A tanároknak nagyobb szabadságot biztosítanak, hogy hogyan és mikor mérlik fel a gyermekek tudását. A tárcavezető kitért a februári „utazó” vakációra is: 30 megye döntött úgy, hogy a vakációt a hónap utolsó hetén adják ki, 10 megyében a harmadik héten, 2 megyében pedig a hónap második hetén lesz a vakáció.

A rendelet értelmében az új tanév 2022. szeptember 1-jén kezdődik, és 2023. augusztus 31-ig tart, összesen 36 tanítási hetet foglal magában, és nem félévekre, hanem tanítási modulokra osztják. A tanítás szeptember 5-én kezdődik.

A 2022–2023-as tanév struktúrája a következőképpen épül fel:

– 2022. szeptember 5–október 21. között **tanítás**;

– október 22–október 30. között **vakáció** minden diáknak, nemcsak az elemistáknak;

– október 31. –december 22. között **tanítás**;

– 2022. december 23. –2023. január 8. között **vakáció**;

– január 9. és február 3. vagy február 10. vagy február 17. között, a megyei tanfelügyelőségek döntése szerint **tanítás**;

– február 6–26. között egyhetes **vakáció** a megyei tanfelügyelőségek döntése szerint;

– február 13. vagy február 20. vagy február 27. és április 6. között **tanítás**, a megyei tanfelügyelőségek döntése szerint;

– április 7–18. között **vakáció**;

– április 19. (szerda) és június 16. között **tanítás**;

– június 17. – szeptember 3. között **vakáció**.

Az Iskola másként hetet és a Zöld hetet az iskolák 2023. február 27. és június 16. között szervezhetik meg, de két különböző tanítási modulban. A szakközépiskolai osztályok, a szakiskolások és posztliceumi oktatásban részt vevő diákok ebben a két hétben gyakorlati oktatásban részesülnek.

Szabó Ödön oktatási szakpolitikus, parlamenti képviselő a Maszolnak elmondta: „a probléma az, hogy nem a teljes

képet látjuk, hanem csupán az elemeket. Egyelőre nem ismerjük a tanügyi változtatások pontos részleteit. Lehet, hogy jó dolog alakul ki belőle, de elképzelhető, hogy pont az ellenkezője történik” – magyarázta Szabó Ödön, aki szerint a diákok tehermentesítése jó dolog, de ha ez azt feltételezi, hogy a gyermekek tudását csak az utolsó hónapban értékelik, az nem biztos, hogy a várt eredményt hozza el. „A minisztériumnak több információt kell a rendelkezésünkre bocsátania. Tudnunk kellene, hogyan jutunk el arra a szintre, ahol az azonos szintű tudást egyformán értékelik. Azért is vagyok kicsit tartózkodó a változtatásokkal szemben, mert eddig nem kapunk túl sok információt a tanügyminisztertől” – hangsúlyozta Szabó Ödön.

Pénzügyi oktatási központ nyílt Csíkszeredában

Elsősorban diákok ismerkedhetnek alapfokú pénzügyi ismeretekkel, de a képzés több korosztály számára is elérhető lesz majd a csíkszeredai új pénzügyi oktatási központban, amit a helyi önkormányzat és az OTP Bank Románia Alapítvány hozott létre május végén.

„Azt szeretnénk, hogy a gyerekek, majd őket követve a fiatalok és felnőttek is különböző formátumokban, helyzetekben programszerűen ide tudjanak jönni, és olyan fajta alapismeretekhez legyen hozzáférésük, amelyek nélkül gyakorlatilag a mai világban képtelenek vagyunk megszervezni a családi életet, a saját életünket” – mondta a központavatón Korodi Attila, Csíkszereda polgármestere.

„A felmérések szerint a pénzügyi műveltség országos szintje elmaradt az európai átlagtól, ezért az oktatás támogatására fektetjük a hangsúlyt” – nyilatkozta a megnyitón Fatér Gyula, az OTP Bank Románia vezérigazgatója.

Az új oktatási program a 2022–2023-as tanévben kezdődik – írja a Maszol. Három akkreditált oktató tart pénzügyi tanfolyamot az 5–8. osztályosok és a középiskolások számára, később pályaaorientációs képzéseket is bevezetnek.

Ősztől szelektív hulladékgyűjtés a marosvásárhelyi iskolákban

Szeptembertől az iskolák minden emeletén három szelektív hulladékgyűjtő kukát

helyeznek el, és a diákokat, személyzetet tájékoztatják azok helyes használatáról – döntött Marosvásárhely önkormányzata. Az iskolaudvarokon kialakítandó gyűjtőpontokon nagy kapacitású konténerekbe kerülnek a szelektíven előre szétválogatott hulladékok – írja a Maszol. Az 54 marosvásárhelyi oktatási intézmény szelektív hulladékgyűjtéséhez, az infrastruktúra kialakításához hozzávetőlegesen 275 ezer lejre lesz szükség.

Növelték a díjazottaknak járó jutalompénzt

Jóváhagyta a kormány május végén az országos tantárgyversenyek díjazottjainak járó pénzjutalom összegének emeléséről szóló sürgősségi rendeletet – jelentette be Sorin Cîmpeanu tanügyminiszter.

A jogszabály szerint a tantárgyversenyek országos szakaszán első helyezést elérő tanulók 1000, a második helyezettek 700, a harmadik helyezettek 500 lejes pénzdíjban részesülnek, a dicséretért pedig 300 lej jár majd – adta hírül a Maszol. Eddig „nevetségés” összeget kaptak a díjazott tanulók, az országos első helyezésért mindössze 150 lejes pénzdíj járt – hangsúlyozta a tárcavezető.

A sürgősségi kormányrendelet értelmében a jelenlegi 100 lejről fejenként 200 lejre emelik azt az összeget, amellyel a minisztérium hozzájárul az országos tantárgyversenyeken részt vevő tanulók és pedagógusok szállás- és étkeztetési költségeihez. A jogszabály szerint a magániskolák tanulói is kaphatnak teljesít-mény-ösztöndíjat.

Újabb világjárványtól félnek a fiatalok

Bár anyagi gondokkal küszködnek, és nagy részük nem él párkapcsolatban, többnyire pozitív a Kárpát-medencei fiatalok jövőképe, és a járvány hatására felértékelődött a családdal, barátokkal töltött idő – derült ki a 2020-ban végzett nagymintás kutatásból, amely a koronavírus-járvány időszakának a fiatal nemzedékre gyakorolt hatásait vizsgálta. Négyezer 15–29 éves erdélyi, felvidéki, kárpátaljai és vajdasági fiatalot kérdezett meg 2020 szeptembere és decembere között a Társadalomkutató Kft. reprezentatív minta alapján, az Erzsébet Ifjúsági Alap Nonprofit Kft. megrendelésére

készült kutatásban. A külföldi magyar fiatalok családalapítási, gyermekvállalási terveit és attitűdjeit, oktatási és munkaerőpiaci pozícióját, életmódjukat, médiafogyasztási szokásaikat, kockázati magatartásaikat vizsgálták, de helyet kapott a társadalmi közérzet, a vallásosság és a nemzeti identitás kérdésköre is – írta a Maszol. Székely Levente szociológus, a Mathias Corvinus Collegium (MCC) Társadalom- és Történelemtudományi Iskolája szociológia-műhelyének vezetője, a Budapesti Corvinus Egyetem Kommunikáció és Szociológia Intézetének egyetemi adjunktusa a kutatási eredményeket ismertető kolozsvári előadásában elmondta: a 2020-as külföldi ifjúságkutatás csakúgy, mint a négy évvel korábbi adatfelvételük a magyarországi nagymintás kutatás részeként készült el. Kiderült, a 15–29 év közötti magyar fiatalok alapvetően egyedülállók: 2000-ben 69, 2020-ban 73 százalék volt az egyedülállók száma. Folyamatosan csökken a vizsgált korosztályban a házasság aránya: 2000-ben 22, 2020-ban 11 százalék volt. A családi állapot tekintetében nincs lényegi különbség a romániai és a magyarországi magyarok között.

„Párkapcsolata az erdélyi fiatalok 38 százalékának van, a magyar fiatalok a Kárpát-medencében úgy gondolják, hogy a házasság alapvetően jó dolog, házasságban szeretnének élni, átlagban két gyermekkel terveznek. Ugyanakkor megjelent egy olyan csoport, amelyik nem tervez gyermeket” – magyarázta a szakértő.

Erdélyben többen tanulnak, mint dolgoznak, Magyarországon ez fordítva van. Az erdélyiek inkább szeretnének még tanulni a jövőben, 60 százalékuk továbbtanulna, míg Magyarországon ez az arány csak 27 százalék. A fiatalok többsége optimistán úgy véli: meg fogja találni „vagyott munkáját”.

Szabadidejük legnagyobb részét a családdal és barátokkal töltik a fiatalok, nem pedig online, a kutatók szerint ez az idő az utóbbi években értékelődött fel, a koronavírus-járványnak is köszönhetően. A kultúrafogyasztás csökkent, a fiatalok egyre kevesebbet látogatják a kávéházakat, színházat, operát. Ez nemcsak a járványnak tudható be, régóta kirajzolódni látszik,

hogy egyre jobban csökken a fiatalok száma ezekben a terekben.

Az erdélyi fiatalok 44 százalékának van olyan ismerőse, aki fogyasztott már valamilyen kábítószer, ugyanekkora arány pedig, ha akarna, hozzá tudna jutni illegális szerhez. A fiatalok zöme havonta egyszer vagy többször iszik, és a Kárpát-medencében mindenhol magasabb a napi dohányzók aránya, mint az anyaországban.

Tartósan alacsony a politika iránti érdeklődés a fiatalok körében, az erdélyi adat a legkisebb a Kárpát-medencében, de nem lóg ki a trendből. „Zömmel demokrata attitűdöt hordoznak a fiatalok, nem elégedettek a demokrácia működésével sem az erdélyiek, sem a magyarországiak, de az erdélyiek inkább elmenének szavazni, majdnem 70 százalék jelölte be, hogy részt venne a szavazáson, ennek 40 százaléka pedig biztosan elmenne szavazni” – részletezte a kutató. A fiatalok nem aktívak a politika terén, inkább a szülők véleménye befolyásolja őket, nagyrészt egyetértéssel szüleik politikai nézeteivel.

2020-ban az anyagi nehézség után a fiatalok legsúlyosabb problémája a céltalanság, bizonytalanság, kiszámíthatatlanság és a baráti kapcsolatok hiánya volt, utóbbi sohasem öltött ekkora mértéket. Ehhez kapcsolódik a fiatalok elköltözési szándéka is, az erdélyi magyar fiatalok 22 százaléka, tehát minden ötödik fiatal gondolkozik azon, hogy elmenjen Romániából.

Az egészségükkel, kinézetükkel, edzettségükkel legtöbben elégedettek, a lelki egészséget illetően közel kétharmaduk vidámnak, jókedvűnek érzi magát. A koronavírus miatt nőtt az online töltött idő mennyisége, a járvány negatívan befolyásolta a sportolási és táplálkozási szokásokat, párkapcsolatokat, anyagi körülményeket, ám hatására erősebb lett a családdal, Istenhez, valláshoz való kötődés, és felértékelődött a közéleti problémák megbeszélésével töltött családi idő. Az erdélyi és anyaországi fiatalok leginkább egy következő világjárványtól, a rossz kormányzástól és a klímaváltozástól félnek, a jövővel kapcsolatban zömmel mégis pozitívan gondolkodnak.

K. E.